ЯНГИ ЙИЛ—КОММУНИСТИК ҚУРИЛИШДА ЯНГИ ЗАФАРЛАР ЙИЛИ БЎЛСИН!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ
ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ
ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 5 (2553). | 7 январь, сешанба, 1964 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ШВЕЦИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ XX СЪЕЗДИГА

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Марказий Комитети қардош Швеция Коммунистик партияси XX съездининг делегатларини ва барча швед коммунистларини қизғин табриклайди.

Сизларнинг съездингиз мамнуният билан шуни қайд қилиши мумкинки, ўнг кучларнинг мамлакат ички ва ташқи сиёсатини ўзгартириш йўлидаги уринишларига қарши, меҳнаткашларнинг ҳаётий манфаатларини қондириш учун, уларнинг иқтисодий ва сиёсий соҳалардаги демократик ҳуқуқларини кенгайтириш учун швед ишчилар синфи олиб бораётган курашда Швеция Коммунистик партияси катта роль ўйнамоқда. Шу асосда коммунистлар йирик молия капиталининг позициясига ҳужум қилмоқ учун ишчилар ҳаракатининг бирлиги сиёсатини зўр бериб ўтказмоқдалар.

Швед коммунистлари ўз халқининг тинчликсевар кучлари тинчликни сақлаш ва халқаро кескинликни юмшатиш учун, Швециянинг бетарафлик сиёсатини изчиллик билан ўтказиши учун, Европа шимолида атомсиз зона вужудга келтириш ҳамда шу районда тинчлик ва осойишталикни таъминлаш учун олиб бораётган курашнинг биринчи сафларида бормоқдалар.

Компартиянинг мана шу бутун фаолияти Компартия швед халқининг энг муҳим манфаатларини кўзлаб яшаётганлигини, ўзининг бутун куч-ғайратини ўз мамлакатининг энг яхши истиқболи учун курашга бағишлаётганлигини швед халқига яққол кўрсатиб турибди. Швед коммунистларининг бутун фаолиятини активлаштирмоқ учун, коммунистлар сафининг бирлигини мустаҳкамламоқ ва уларнинг оммага таъсирини кенгайтирмоқ учун съезд янги имконият очиб беришига шак-шубҳа йўқ.

Швеция Компартияси бошқа марксчи-ленинчи партиялар билан бирга қардош партияларнинг 1957 ва 1960 йиллардаги кенгашларида коллектив бўлиб ишлаб чиқилган сиёсат асосида халқаро коммунистик ҳаракат бирлиги учун курашмоқда. Декларация ва Баёнот принципларига содиқликни империализмга ва реакцияга қарши курашда янги муваффақиятлар қозонишнинг мутлақо зарур шарти деб билган барча марксчи-ленинчилар бундай позицияни маъқулламоқдалар.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Швеция Коммунистик партиясининг швед халқи бахт-саодати йўлидаги фаолиятига, тинчлик, демократия ва социализм ишининг ғалабаси учун курашига муваффақиятлар тилайди.

Яшасин Швеция Коммунистик партияси!

Яшасин марксизм-ленинизм!

Совет ва швед халқлари ўртасидаги дўстлик мустаҳкамлансин!

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Марказий Комитети.

ИЛҲОМБАХШ МЕҲНАТ

Ново-Михайловск жут-каноп заводининг коллективи маҳсулот ишлаб чиқариш йиллик планини Улуғ Октябрнинг 46 йиллик байрами арафасидаёқ бажарган эди. Меҳнатсеварлар КПСС Марказий Комитетининг Пленуми шарафига оширилган мажбурият олиб, пландан ташқари яна 150 тонна каноп толаси ишлаб чиқаришга қарор қилишди. Оширилган мажбуриятни ҳам 4 декабрдаёқ адо этиб қўйдик. Ўтган йилдагига қараганда 369 минг сўмлиқ маҳсулот кўп ишлаб чиқарилди. В. Тороницин, М. Мақсудова ўртоқлар бошлиқ цех коллективлари айниқса ғайрат билан ишладилар.

Каноп поясидан олинадиган луб толасининг проценти анча кўпайди. Натижада 980 тонна каноп пояси тежаб қолинди, маҳсулот таннархи бир мунча арзонлашди.

Етти йилликнинг бешинчи йилини шундай зафарлар билан якунлаб янги йилга дадил қадам қўйдик. 1964 йил топшириқларини ҳам муддатидан олдин бажаришга бел боғладик.

М. МИРАЪЗАМОВ,
завод бош инженери.

Н. С. Хрушчев ёш деҳқонлар слётига табрик юборди

СТАВРОПОЛЬ. Орденли Ставрополь ўлкасидаги 300 ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадаларининг вакиллари ўзларининг VIII ўлка слётига тўпландилар. Улар Никита Сергеевич Хрушчевнинг слёт қатнашчиларига юборган табрикномасини гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

— Ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадаларининг ажойиб вакиллари бўлган сизларни табриклашдан ғоят мамнунман. Бу ҳаракатда йўлбошчимиз ва устозимиз Владимир Ильич Лениннинг фикри мужассамлашди. В. И. Ленин таълим беришни унумли меҳнат билан қўшиб бориш коммунистик жамият кишисини тарбиялашнинг асоси деб доимо таъкидлар эди.

Шу нарса ҳам жуда яхшики деб таъкидлайди Н. С. Хрушчев, кўпгина мактаб ўқувчилари ўқувчилар бригадаларида зарур билим ва меҳнат малакасини орттириб, ўз колхоз ва совхозларида ишлаш учун қолмоқдалар, колхоз, совхоз ишлаб чиқаришининг малакали усталари ва мутахассислари, қишлоқ хўжалигининг машҳур илғорлари бўлмоқдалар. Бу эса барча мактаб ўқувчилари учун ибратли намунадир.

Меҳнатга, ишга меҳр-муҳаббат бўлмаса, коммунизм қурувчи чин инсон бўлиш мумкин эмаслигини асло унутмангиз.

Сизларга маслаҳат бериб шуни айтмоқчиманки, деб ёзади табрикноманинг охирида Никита Сергеевич, билимларни қунт билан эгаллангиз, химияни ўргангиз, фан муваффақиятлари ва илғорлар тажрибасини деҳқончиликда ва чорвачиликда кенг қўллангиз, минерал ўғитлардан, ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситаларидан тўғри фойдаланишни ўрганиб олингиз.

Тўпланганлар болалар ҳузурига меҳмон бўлиб келган космонавт Валерий Биковскийни қизғин табрикладилар.

(ТАСС).

Н. С. Хрушчев ва К. Т. Мазуров Польшадан жўнаб кетдилар

ВАРШАВА, 6 январь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев ва КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари К. Т. Мазуров Польша Халқ Республикасига қилган сафарининг охирги куни, 5 январь якшанба куни, ҳурматли меҳмонлар шарафига зиёфат берилди. Зиёфатда Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В Гомулка, Польша Халқ Республикаси Давлат кенгашининг раиси А. Завадский, Министрлар Советининг раиси Ю. Циранкевич, Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари З. Клишко, И. Лога-Совиньский, А. Рапацкий ва М. Спихальский ҳозир бўлдилар. Зиёфатда СССРнинг Польша Халқ Республикасидаги элчиси А. Б. Аристов ҳам бор эди.

Зиёфат ғоят самимий, дўстона вазиятда ўтди.

Н. С. Хрушчев ва К. Т. Мазуров ўртоқлар 5 январь кечқурун Ольштин воеводлигидан Варшава орқали ватанга жўнаб кетдилар. Варшаванинг Гданьск вокзалида ҳурматли меҳмонларни В. Гомулка, А. Завадский, Ю. Циранкевич, С. Ендриховский, И. Лога-Совиньский, Э. Охаб, А. Рапацкий, М. Спихальский ва бошқа ўртоқлар узатиб қолдилар.

ЙИЛ БОШИДАН БИР МЕЁРДА ИШЛАЙЛИК

Шонли етти йилликнинг бешинчи йили — 1963 йилни халқ хўжалиги, фан ва маданиятнинг барча соҳаларида катта ғалабалар билан якунлаган совет халқи янги, 1964 йилга қадам қўйди. Ҳамма учун Меҳнат, Озодлик, Тенглик, Қардошлик ва Бахт-саодат бахш этувчи коммунизм томон яна бир янги, улкан қадам қўйдик.

Халқ ишқи, Ватан меҳри билан ҳиммат камарини маҳкам боғлаган областимиз меҳнаткашлари 1963 йилда саноат, қурилиш, транспорт, қишлоқ хўжалиги, фан ва маданиятни юксалтиришда — коммунизмнинг моддий-техника базасини барпо этишдек олижаноб кураш йўлида айтса арзигудек, муваффақиятларни қўлга киритдилар: область саноати йиллик планни муддатидан илгари адо этди, она-Ватан қўшимча равишда кўп миқдорда турли хил саноат маҳсулотлари олди; қишлоқ хўжалигини, айниқса унинг етакчи тармоғи — пахтачиликни юксалтиришда ҳам катта ғалаба қўлга киритилди.

Барча совет кишилари каби областимиз меҳнаткашлари ҳам янги йилга янги орзу-умидлар, янги мақсадлар билан қадам қўйди. Етти йилликнинг олтинчи баҳодир йили — 1964 йилда область экономикасининг барча тармоқларини янада янги босқичга кўтаришдек ғоят катта ва шарафли вазифалар турибди. Социалистик экономикамизни тағин ҳам қудратли равишда юксалтириш, химия саноатини жадал ривожлантириш, халқ фаровонлигини ошириш ва мамлакатимизда коммунистик мўл-кўлчиликни яратиш йўлларини белгилаб берган КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг тарихий қарорларидан бениҳоя руҳланган шонли ишчилар синфимиз ва меҳнаткаш деҳқонларимиз 1964 йил топшириқларини бажаришга янги куч, янги ғайрат, янги шижоат билан киришдилар.

Совет кишилари партия томонидан ўз олдиларига қўйилган улуғвор вазифаларни шараф билан бажариш, мамлакат экономикасини янада юксалтириш ва шу асосда Ватанимиз куч-қудратини тағин ҳам мустаҳкамлашга, унинг шон-шуҳратини янада оширишга тайёр турганликларини амалда исбот қилмоқдалар. Илғор корхона коллективлари етти йиллик топшириқларини бажариш йўлида қўлга киритган ютуқларини янги ғалабалар билан мустаҳкамлаш иштиёқида астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Тошкент тўқимачилари 1964 йилни яхши бошладилар. Комбинатнинг барча фабрикаларида янги йилнинг дастлабки кунидан бошлабоқ юқори кўрсаткичларга эришилмоқда. Деярли ҳамма цех ва участкалар график асосида ишлаб, кунлик топшириқларни бажармоқдалар. Бунга, даставвал ишлаб чиқаришни ташкил этишни яхшилаш, цех ва участкаларни зарур бўлган хомашё, материаллар билан етарли миқдорда ва ўз вақтида таъминлаб туриш, фабрикалар ва цехлараро алоқаларни яхши йўлга қўйиш, мавжуд асбоб-ускуналар қувватидан унумли фойдаланиш йўли билан эришилмоқда.

Социалистик саноатимиз олдига қўйилаётган ҳозирги юксак талаблар ишлаб чиқаришдаги барча звеноларнинг доимо аниқ ва пухта ишлашини талаб қилмоқда. Ғоят мураккаб операцияларни ўзида бирлаштирувчи ҳар бир цех, ҳар бир участканинг иши ўзаро узвий равишда бир-бирига боғлиқдир. Айрим участкаларда планнинг бажарилмай қолиши цехда, қолаберса бутун корхонада топшириқларнинг бажарилмай қолишига сабаб бўлади. Бирор корхонада белгиланган миқдорда маҳсулотнинг чиқмаслиги эса планли равишда ривожланаётган экономикамизнинг бошқа соҳалари ишига салбий таъсир қилиши мумкин. Шу сабабли янги йилнинг дастлабки кунларидан бошлабоқ давлат планларини тўла ва ошириб бажарилиши учун курашиш — ҳар бир ишчи, ҳар бир инженер-техник ходимнинг, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларимизнинг муқаддас бурчидир.

Афсуски, айрим хўжалик раҳбарлари, партия ва касаба союз ташкилотлари ана шу ғоят муҳим масалаларга ҳамма вақт ҳам жиддий эътибор бераётирлар, деб айтиб бўлмайди. Жумладан, Тошкент трактор йиғув заводи раҳбарлари корхонанинг барча цехларида йил бошиданоқ ишнинг бир меёрда ва юқори унум билан кетишини таъминлай олмаётирлар. Социалистик мусобақа қатнашчиларига қулай иш шароити яратиб берилмагани ва зарур материаллар билан ўз вақтида таъминлаб турилмаганлиги туфайли корхонанинг кўпчилик цехларида кунлик топшириқлар бажарилмаётир.

Маҳаллий партия ва совет ташкилотлари ишдаги ритмни бузадиган, штурмчиликни туғдирадиган ва оқибат натижада давлат планларининг бажарилмай қолишига олиб келадиган бу ва шунга ўхшаш камчиликларни тугатиш учун зарур бўлган барча тадбирларни кўришлари лозим. Ишлаб чиқаришни график асосида ташкил этиш, янги техника, прогрессив технологияни изчиллик билан жорий этиш, цех ва участкаларни хомашё, ёрдамчи материаллар, зарур мосламалар, инструментлар билан доимо ва узлуксиз таъминлаб туриш каби масалаларга алоҳида эътибор бериш керак.

Етти йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун бошланган умумхалқ социалистик мусобақаси янги куч, янги ғайрат билан тобора ривожланмоқда. Омманинг кун сайин ўсиб бораётган ижодий ташаббускорлигини 1964 йилги вазифаларни —етти йилликнинг олтинчи йили программасини шараф билан бажаришга сафарбар этайлик.

Қўйлиқдаги 2-темир-бетон маҳсулотлари заводи республикамизнинг кўплаб йирик саноат корхоналари учун қурилиш материаллари тайёрлаб бермоқда. Ҳозир бу ерда янги қурилаётган катта химия корхоналарида ишлатиладиган ҳар хил ҳажмдаги устун ва қувурлар ишлаб чиқарилаяпти. Юқоридаги суратда: Навоий химия комбинати учун темир-бетон қувурлари жўнатилмоқда.

Пойтахтдаги трактор-йиғув заводида меҳнатда ҳам, шахсий ҳаётда ҳам бошқаларга ўрнак бўлаётган ёшлар кам эмас. Биринчи механика цехининг илғор токари Ғ. Абдураҳмонов (пастдаги суратда) ойлик планларини мунтазам равишда 115—120 процентдан бажаради. Шунингдек у Тошкент тўқимачилик институти кечки механика факультетининг 4-курсида ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқимоқда. Суратда: Ғ. Абдураҳмонов иш устида.

М. Нуриддинов фотолари.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ЯШАБ ТУРГАН КЎП БОЛАЛИК ОНАЛАРГА «ҚАҲРАМОН ОНА» ФАХРИЙ УНВОНИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўн ва ундан кўп бола туғиб, тарбиялаб ўстирган оналарга **«Қаҳрамон Она»** фахрий унвони бериб, **«Қаҳрамон Она»** ордени ва СССР Олий Советн Президиумининг ёрлиғи топширилсин:

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ

Адашева Арзи — рўзғор ишидаги аёл, Юқори Чирчиқ районининг Паркент қишлоғи.

Болтабоева Зулфияхон — рўзғор ишидаги аёл, 1-«Далварзин» совхози, Бекобод райони.

Жумақулова Улша — рўзғор ишидаги аёл, Юқори Чирчиқ районининг Бордонкўл қишлоғи.

Жўраева Сайдинисо — рўзғор ишидаги аёл, Ўрта Чирчиқ районининг Облиқ қишлоғи.

Зубайдуллаева Зура Суфьяновна — рўзғор ишидаги аёл, Чирчиқ шаҳри.

Иброҳимова Тўйди — рўзғор ишидаги аёл, Чирчиқ шаҳри.

Иброҳимова Хурсан — рўзғор ишидаги аёл, Калинин районининг Бешқайрағоч қишлоғи.

Искандарова Ёқит — рўзғор ишидаги аёл, Тошкент шаҳри.

Исломова Пошша — рўзғор ишидаги аёл, Калинин районининг Қатортол қишлоғи.

Крикунова Антонина Яковлевна — рўзғор ишидаги аёл, Тошкент шаҳри.

Кузнецова Серафима Александровна — рўзғор ишидаги аёл, Калинин районининг Айриқулоқ қишлоғи.

Қўшмуротова Зулайхо —рўзғор ишидаги аёл, Янгийўл районининг Свердлов қишлоғи.

Маматалиева Ширин — рўзғор ишидаги аёл, Юқори Чирчиқ районининг Жумабозор қишлоғи.

Манопова Сабри —рўзғор ишидаги аёл, Тошкент шаҳри.

Марасулова Марҳамат — рўзғор ишидаги аёл, Янгийўл районининг Чиноз қишлоғи.

Маткаримова Инобат — рўзғор ишидаги аёл, Калинин районининг Михайловское қишлоғи.

Маханова Арзи — рўзғор ишидаги аёл, Юқори Чирчиқ районининг Товоқсой посёлкаси.

Мирбобоева Ҳакима — рўзғор ишидаги аёл, Тошкент шаҳри.

Мусабоева Ўринбиби — рўзғор ишидаги аёл, Калинин районининг Михайловское қишлоғи.

Муҳамедова Нури — рўзғор ишидаги аёл, Юқори Чирчиқ районининг Сасбақа қишлоғи.

Олейникова Евдокия Ульяновна — рўзғор ишидаги аёл, Юқори Чирчиқ районининг Жумабозор қишлоғи.

Паска Анифа — рўзғор ишидаги аёл, 1-«Далварзин» совхози, Бекобод райони.

Расулова Турсун — рўзғор ишидаги аёл, Тошкент шаҳри.

Раҳимбердиева Очил — рўзғор ишидаги аёл, Калинин районининг Чиғотой-Оқтепа қишлоғи.

Сахатова Рисқи — рўзғор ишидаги аёл, Барраж станцияси.

Турдибоева Фариза — рўзғор ишидаги аёл, Юқори Чирчиқ районининг Паркент қишлоғи.

Турсунқулова Малика — рўзғор ишидаги аёл, Ўрта Чирчиқ районининг Инқилоб қишлоғи.

Турсунматова Ҳиммат —рўзғор ишидаги аёл, Юқори Чирчиқ районининг Намданак қишлоғи.

Ҳакимова Қумри —рўзғор ишидаги аёл, Юқори Чирчиқ районининг Хандайлик қишлоғи.

Ҳакимова Ҳикмат — рўзғор ишидаги аёл, Бекобод шаҳри.

Ҳамроева Задагул — рўзғор ишидаги аёл, Олмалиқ шаҳри.

Ҳасанова Роҳат — рўзғор ишидаги аёл, Тошкент шаҳри.

Ҳасанова Умрия —рўзғор ишидаги аёл, Юқори Чирчиқ районининг Султонов қишлоғи.

Шаропова Тожихон — рўзғор ишидаги аёл, Янгийўл шаҳри.

Шин Бобя —рўзғор ишидаги аёл, Ўрта Чирчиқ районининг Авангард қишлоғи.

Йўлдошева Ибод — рўзғор ишидаги аёл, Юқори Чирчиқ районининг Паркент қишлоғи.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ,

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1964 йил 4 январь.

ОЗОДЛИК ОРОЛИ СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИ ТАБРИКЛАМОҚДА

ГАВАНА, 5 январь. (ТАСС). Революциянинг беш йиллиги байрамида қатнашиш учун Кубага келган совет делегацияси Куба меҳнаткашларининг турмуши билан танишишни давом эттирмоқда.

Совет делегациясининг бошлиғи — КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари Н. В. Подгорний ва унга ҳамроҳ бўлган делегация аъзолари Гавана ва Матансас вилоятларининг баъзи районларига боришди. Куба Революцион ҳукуматининг бошлиғи Фидель Кастро улар билан бирга бўлди.

Совет меҳмонлари «Борис Луис Санта Колома» қанд заводини бориб кўришди.

Совет делегациясининг аъзолари ишчилар билан суҳбатлашдилар, меҳнат унумдорлиги, ишчиларнинг қанча иш ҳақи олаётганлиги билан қизиқиб танишдилар.

Ишчилар совет меҳмонларини ва Фидель Кастрони хурсанд бўлиб кутиб олишди. Н. В. Подгорний заводнинг қандай ишлаши билан батафсил танишиб чиқди. Фидель Кастро унга Революцион ҳукумат замонавий янги қанд заводлари қурмоқчи бўлганлигини гапириб берди. Ускуналарни, деди у, биз Совет Иттифоқидан сотиб олиш умидидамиз.

Совет меҳмонлари Гавана вилоятидаги қорамолларни сунъий қочириш станциясини ҳам бориб кўрдилар. Кечқурун делегация Варадеро деган курорт марказига борди. Илгари бу курортлар Куба ва Америка бойлари дам олиб, айш-ишрат қиладиган жой эди. Эндиликда бу ерда Куба меҳнаткашлари дам олмоқда.

Н. В. Подгорний билан Фидель Кастро дўстона суҳбатлашдилар.

ЯНГИ ЦЕХ

Тошкентдаги электр-монтаж маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи завод йил сайин кенгайиб, унинг ишлаб чиқариш қуввати ўсиб бормоқда.

Яқинда завод территориясида йилига уч миллион сўмлик электр асбоблари ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган йирик цех қурилиши тугалланиб, фойдаланишга топширилди.

М. СУЛТОНОВ,
инженер.

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент қишлоқ областъ Советининг депутатлари диққатига

Тошкент қишлоқ область совети ижроия комитети область Советн депутатларига маълум қиладики, меҳнаткашлар депутатлари Тошкент қишлоқ область Советининг тўққизинчи чақириқ тўртинчи сессияси 1964 йил 9 январь эрталаб соат 11 да Узбекистон ССР Олий Советининг мажлислар залида чақирилади.

Сессия қуйидаги масалаларни кўриб чиқади:

1. 1964—1965 йилларда Тошкент область халқ хўжалигини ривожлантириш давлат плани тўғрисида.

Докладчи — Тошкент қишлоқ область совети ижроия комитетининг раиси ўртоқ Э. Т. Шайхов.

2. 1964—1965 йилларда Тошкент областининг маҳаллий бюджети ва 1962 йил область маҳаллий бюджетининг бажарилиши ҳақида.

Докладчи область молия бўлимининг мудири ўртоқ Я. К. Элчибеков.

Депутатлар Узбекистон ССР Олий Советининг мажлислар залида эрталаб соат 10 дан бошлаб рўйхатга олинади.

ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ ХИМИЯЛАШТИРИШ —

Тошкент қишлоқ область партия комитетининг VI пленумидан

Илгари хабар берилганидек, 4 январда, Тошкент қишлоқ область партия комитетининг VI Пленуми бўлиб ўтди. Пленумда область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ **М. А. Абдураззоқов** «КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг якунлари ва Тошкент қишлоқ область партия ташкилотининг вазифалари» ҳақида доклад қилди.

— Владимир Ильич Ленин ўз вақтида химия саноатининг ролига катта баҳо бериб, унинг келажаги порлоқ эканлигини башорат қилиб айтган эди, — дейди ўртоқ М. Абдураззоқов, — Лениннинг ташаббуси билан революциядан кейин дарҳол ташкил этилган Бутуниттифоқ Халқ хўжалиги виставкасида махсус химия саноати бўлими ташкил этилганди.

Кейинги ўн йилликда партия халқ хўжалигига ва планлаштиришга раҳбарлик қилишнинг ленинча принципларини қайта тиклаш йўлидан бориб, химия саноатини ривожлантириш масаласини бир неча бор кўрди. КПСС Марказий Комитетининг 1958 йилда бўлиб ўтган май Пленуми ана шу масалага бағишланди.

Совет халқи май Пленуми ҳамда партия XXI ва XXII съездлари қарорларини амалга ошира бориб, химия индустриясини ривожлантириш соҳасида йирик муваффақиятларни қўлга киритди. Етти йилликнинг беш йили мобайнида халқ хўжалигининг бу тармоғига капитал сарфлаш 5,3 миллиард сўмни ташкил этди. Бу Совет ҳокимиятининг қирқ йиллик ҳаёти давомида сарфланган капиталдан деярли бир ярим баравар кўпдир. 5 йил давомида 35 завод ва 50 дан ортиқ йирик химия корхоналари ишга тушди. Химия саноати асосий фондларининг учдан икки қисми — заводлар ва цехлар етти йилликда қурилди.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев Пленумда **«Коммунизм — Совет ҳокимияти ва бутун мамлакатни электрлаштиришдир»** деб айтилган ҳикматли сўзлар Ленинга тегишлидир, деб айтди.

Агар ҳозир Владимир Ильич Ленин ҳаёт бўлганида эди, у тахминан бундай деб айтарди: **«Коммунизм — Совет ҳокимияти, бутун мамлакатни электрлаштириш ва халқ хўжалигини химиялаштиришдир».**

Партия химия саноатини жадал суръатда ривожлантиришнинг тадбирларини ишлаб чиқиб, мамлакатда халқ хўжалигини умуман юксалтириш, айниқса энг ҳаётий ва муҳим тармоқ қишлоқ хўжалиги ҳамда кенг халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришни юксалтириш соҳасида янги ва катта ишларни амалга оширади.

Пленумда қабул қилинган Программага мувофиқ мамлакатимизда химия маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг умумий ҳажми етти йил ичида ёки 1970 йилгача бўлган давр орасида 3-3,3 баравар кўпаяди. Химия маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг йиллик ўртача суръати 17-19 процент ўсади. Етти йил давомида 200 та янги корхона қурилади ва ҳаракатдаги 500 дан ортиқ химия корхоналари реконструкция қилинади.

Ўзбекистонда химия саноатини янада ривожлантиришнинг истиқболлари ҳам каттадир.

Республикада минерал ўғит ишлаб чиқариш тўрт баравардан кўп, ўсимликларни ҳимоя қилувчи химиявий воситалар ишлаб чиқариш 287 баравар, пластмассалар ва синтетик смолалар ишлаб чиқариш 10 баравар, химия толалари ишлаб чиқариш 51,3 баравар ўсади.

Шундай қилиб, Ўзбекистон етти йил ичида мамлакатимиз химия индустриясининг энг йирик марказларидан бирига айланиб қолади.

Коммунистик қурилиш вазифаларини бажаришда қишлоқ хўжалигида химиянинг роли ниҳоятда каттадир. Қишлоқ хўжалигида химияни жорий қилиш механизация ва агротехниканинг илғор усулларини жорий қилиш билан бир қаторда колхоз ва совхозларда юқори меҳнат унумдорлигига эришиш йўлини очиб беради.

КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларини ҳаётга тадбиқ этиш жамоат фондларини бир мунча кўпайтириш, халқ истеъмоли товарларини кўплаб ишлаб чиқариш имкониятини беради.

КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми Программаси ҳақиқатан ҳам улкан Программадир. Бу программани амалга ошириш муҳим партия ва давлат аҳамиятига эга бўлган вазифадир. Партия ва халқимизнинг диққат-эътибори ҳозирги пайтда ана шунга қаратилган.

Шундан кейин, докладчи ўтган йилнинг натижалари ва 1964 йилдаги вазифалар ҳақида батафсил тўхталиб ўтади.

Область колхоз ва совхозлари ўтган йили пахта тайёрлаш давлат планини муваффақиятли бажардилар. Давлатга 321 минг тонна пахта сотилди. Шунингдек мамлакатга 272 минг тонна луб, 131 минг тонна сабзавот, 59 минг тонна қовун-тарвуз, 9 минг тонна ҳўл мева, 1962 йилдагига нисбатан 37 минг тонна кўп ғалла сотилди. Шунингдек областда пилла, гўшт, тухум ва жун етиштириш ва давлатга сотиш планлари ҳам бажарилди.

Умуман олганда область колхозлари ва совхозлари 1963 йилда давлатга бир миллион тоннага яқин қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва техника экинлари маҳсулотлари сотдилар.

Шуни айтиб ўтиш керакки, бундай натижаларга эришиш учун ўтган йили об-ҳаво шароити билан боғлиқ бўлган кўпгина қийинчиликларни енгишга тўғри келди. Эрта баҳорда бўлиб ўтган жала, дўл, 13 сентябрда бўлган қаттиқ совуқ қишлоқ хўжалигига катта зарар келтирди. Бироқ область партия ташкилоти барча қийинчиликларни енгиш чораларини кўрди ва колхозчилар, совхоз ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассисларининг куч ва ғайратини экинлардан мўл ҳосил етиштириш учун курашишга, зиммага олинган социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлашга қаратдилар.

1963 йилда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида комплекс механизацияни кенг кўламда жорий қилиш ва пахта йиғим-теримида машиналардан фойдаланишга катта эътибор берилди. Механик-ҳайдовчилар «зангори кема»лардан моҳирлик билан фойдаланиб, 82 минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» териб бердилар ва бу билан пахта тайёрлаш суръатини анча кучайтиришга кўмаклашдилар. Шундай қилиб, машиналар билан ялпи пахта ҳосилининг 26 процентга яқини териб олинди.

Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармасининг хўжаликлари йирик ғалабага эришдилар. Улар пахта планини 118,7 процентга етказиб бажардилар ва 1962 йилдагига қараганда пахта етиштиришни анча кўпайтирдилар. Юқори Чирчиқ, Бўка, Калинин бошқармаларининг меҳнаткашлари ҳам яхши ишладилар. Ўрта Чирчиқ, Янгийўл, Бекобод бошқармаларининг хўжаликлари ҳам умумхалқ ишига салмоқли ҳисса қўшдилар.

Ўртоқ М. Абдураззоқов областнинг илғор, пахта тайёрлаш давлат планларини муддатидан илгари бажарган хўжаликларини бирма-бир санайди, хўжаликларнинг раҳбарлари, партия ташкилотларининг секретарлари номларини тилга олади. Тошкент қишлоқ область партия комитети Пленуми қатнашчилари, барча меҳнаткашлар номидан ана шу хўжаликларнинг раҳбарларига, колхозчилар, совхоз ишчилари қаҳрамонона меҳнатлари учун чуқур миннатдорчилик билдиради.

Докладчи «Ўзбекистон ССР беш йиллиги», «1-Оққўрғон», «Бўка», «Кўкорол», «Чаноқ», «Пискент» совхозлари ҳамда Юқори Чирчиқ бошқармасидаги «Политотдел» «Ленинский путь», Свердлов номли, «Правда», Ўрта Чирчиқдаги Охунбобоев, «Полярная звезда», «Ленин йўли» колхозларининг муваффақиятларини қайд қилар экан, Бекобод ва Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармалари давлат олдида катта қарздор бўлиб қолдилар, дейди. Фақат ана шу бошқармалар ҳисобига давлатга 10 минг тонна кам пахта етказиб берилди.

Ҳаммамизга маълум, янгийўлликлар пахта етиштиришни кўпайтириш юзасидан зиммаларига катта социалистик мажбурият олган эдилар. Бу мажбуриятни КПСС Марказий Комитети маъқуллаган. Бироқ у бажарилмади. Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармаси раҳбарлари Камолов, Сотиболдиев ўртоқларнинг энг муҳим камчилиги шу бўлдики, улар ишга юзаки раҳбарлик қилдилар, кадрларга талабчанликни кучайтирмадилар.

Мавжуд 18 пахтакор совхоздан тўрттаси планни бажармади. Киров номли, «2-Далварзин», «3-Далварзин», «Халқобод» совхозлари ана шулар жумласидир. 97 колхоздан 40 хўжалик давлат олдида қарздор бўлиб қолди.

Бизнинг областимизда сабзавот, картошка, ғалла ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришга ихтисослаштирилган хўжаликлар оз мунча эмас. Юқорида айтиб ўтилганидек, областда умуман олганда сабзавот, картошка, ғалла ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш соҳасида кўпгина муваффақиятларга эришилди. Бироқ бу соҳада ҳам ҳали фойдаланилмаётган резервларимиз, ишга туширилмаган имкониятларимиз кўп.

КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумида ўртоқ Н. С. Хрушчев яна бир бор қайд қилиб кўрсатдики, хўжалик муваффақиятлари умуман олганда ва бутунлай, раҳбарликнинг савиясига, раҳбарнинг сиёсий ва ишчанлик қобилиятига боғлиқдир.

Ўтган 1963 йилнинг натижаларини кўздан кечирар эканмиз, ленинча бу доно фикрлар нақадар тўғри эканлигига ишонч ҳосил қиламиз.

Янгийўл бошқармасидаги Киров номли колхоз ва 1-«Оққўрғон» ҳамда «Чаноқ» совхозлари пахта етиштириш планини кўп йиллардан бери бажармасдан келардилар. Бу хўжаликларда 1963 йилда об-ҳаво шароити 1962 йилдагига қараганда анча ноқулай келди; ер, сув ресурслари, техника эски холича қолаверди, лекин натижа кескин ўзгарди.

Янгийўлдаги Киров номли колхоз, 1-«Оққўрғон» ва «Чаноқ» совхозлари пахта етиштириш юзасидан зиммага олган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажардилар. Бир йил ичида ҳосилдорлик 5 центнердан 10 центнергача кўпайди. Сир нимада? Ҳамма гап шундаки, бу хўжаликларга раҳбарлик қилиш савияси ўзгарди.

1963 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришда қолоқ бўлиб келган 40 колхоздан 22 таси ўзини ўнглаб олди, 17 совхоздан 11 таси қаддини ростлади.

Бунга асосан колхоз ва совхозларни раҳбар кадрлар ва мутахассислар билан мустаҳкамлаш ҳисобига эришилди. Бироқ биз ҳали кўп иш қилишимиз керак. Область партия комитети бюросининг ишидаги асосий камчиликлардан бири шуки, биз бошлаган ишни охиригача етказмадик, бу давлатга жуда қимматга тушди.

Янгийўл, Бекобод, Ўрта Чирчиқ бошқармаларидаги қолоқ хўжаликларни кадрлар билан мустаҳкамлаш иши ҳам яхши аҳволда эмас.

Хўжаликларга малакали раҳбарлик қилишнинг аҳамияти нақадар катта эканлигини Оққўрғон бошқармаси мисолида кўриш мумкин.

Бу бошқармада ҳам районни техника, сув, ўғит билан таъминлашда ҳеч қандай янгилик рўй бермаган. Ҳамма гап шундаки, Тоиров (партия комитетининг секретари) ва Ли (бошқарманинг собиқ бошлиғи) ўртоқлар ўз вазифаларига сидқидилдан муносабатда бўлдилар. Масъулиятни чуқур ҳис қилиб, топширилган иш учун жавобгарликни сезиб ишладилар. Улар партия кўрсатмаларини ҳаётга тадбиқ қилинишини таъминладилар, қолоқ хўжаликларни кадрлар билан мустаҳкамладилар, Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва область партия комитетининг барча кўрсатмаларини сўзсиз бажарилишини ташкил этдилар. Буларнинг ҳаммаси муваффақиятни таъминлади.

Оққўрғон бошқармасидаги барча хўжаликлар давлатга пахта сотиш планини бажардилар.

Область партия комитети КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорлари, ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг кўрсатмаларини амалга ошира бориб, ўтган йилнинг натижаларига танқидий баҳо берди, қолоқ хўжаликларни қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришнинг тажрибали ташкилотчилари билан мустаҳкамлаш юзасидан зарур чораларни кўрди.

Мамлакатнинг донгдор механизаторлари Турсуной Охунова ва Валентин Тюпколарнинг КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё бюроси ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети томонидан маъқулланган ватанпарварлик ташаббуслари тўғрисида яна бир бор тўхталиб ўтса арзийди.

Уларнинг қолоқ бригадага ўтиб ишлаб кўрсатган ташаббуслари ва жасоратлари қандай ажойиб натижалар билан якунланганлиги пленум қатнашчиларига маълум.

Уларнинг она-Ватанга ва жонажон Коммунистик партия ишига чексиз содиқлик руҳи билан суғорилган ватанпарварлик ташаббуслари кенг қулоч ёзди, 250 дан ортиқ киши уларга эргашди. 1-«Оққўрғон»нинг 1-бўлимига раҳбарлик қилаётган ажойиб механизатор Шевкет Атаманов ана шулардан биридир. У илгари «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозида ишларди.

Бир йил ичида Атаманов бўлимни қолоқликдан чиқариб, илғорлар сафига кўтарди. Бўлимда 710 гектар майдондан 1761 тонна пахта йиғилди. Ҳар гектаридан олинган ҳосил 1962 йилдагига қараганда 13,8 центнер кўпайди.

Турсуной Охунова ва Валентин Тюпколарнинг ташаббуси қанчалик катта аҳамиятга эга эканлигини қуйидаги маълумотлар кўрсатиб турибди.

1963 йилда областдаги илгари қолоқ бўлиб келган бригадаларга Турсуной Охунова ва Валентин Тюпколарнинг издошлари ўтиб меҳнат қилганликлари туфайли улар ҳисобига шу бир йил ичида пахта етиштириш 22 минг тонна кўпайди.

Коммунист Исмоил Ирисбоевнинг ажойиб ташаббуси тўғрисида яна бир бор эслатиб ўтаман. У кўп йил Юқори Чирчиқ бошқармасидаги Фрунзе номли колхозга раислик қилди. Унинг раҳбарлигида хўжалик илғорлар қаторидан ўрин олди. Яқинда ўртоқ Ирисбоев область партия комитетига мурожаат қилиб, ўзини қолоқ хўжаликлардан бирига ишга юборишни сўради. Область партия комитети унинг илтимосини қондирди. Бошқармадаги «Ленинград» колхозининг аъзолари Ирисбоевни қишлоқ хўжалик артелига якдиллик билан раис қилиб сайладилар.

Юқори Чирчиқ бошқармасидаги «Политотдел», «Правда», Свердлов номли колхозларнинг раислари Хван, Цой, Ким ўртоқларнинг ташаббуслари ҳам ҳар тарафлама қўллаб-қувватлашга ва мақташга арзийдиган иш бўлди. Улар КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларига жавобан қолоқ пахтакор колхозлар «Ленинизм» III- «Интернационал», Ленин номли колхозларни ўз хўжаликларининг составига қўшиб берилишини таклиф қилиб чиқдилар. Улар ўз зиммаларига анча оғир вазифани олдилар. Бироқ умумдавлат аҳамиятига эга бўлган ишга бел боғлаганликларини чуқур ҳис қилдилар.

Область партия комитети ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг «Қолоқ колхозлар ва совхозлар экономикасини юксалтиришнинг баъзи масалалари» ҳақидаги хатига мувофиқ қолоқ колхоз ва совхозларда ишлаш учун илғор колхоз раҳбарларининг дублёри бўлиб ишлаган ва практика ўтказган кишиларни раҳбар қилиб кўтарди.

Ўртоқ Исоқжонов Охунбобоев номли колхозда ишлаб чиқаришнинг билимдон раҳбари Рўзиматов билан биргаликда агроном бўлиб ишлаган эди. У Ўрта Чирчиқ бошқармасидаги Ленин номли колхозга раис қилиб сайланди.

Ўртоқ Асилов «Полярная звезда» колхозида Ким Пен Хва билан биргаликда агроном бўлиб ишлаган эди. У Калинин бошқармасидаги Киров номли колхозга раис қилиб сайланди.

Ўртоқ Мадалиев донгдор колхоз раҳбари Абдулла Ортиқов раис бўлган «Ленинизм» колхозида раис ўринбосари бўлиб ишлаган эди. У Янгийўлдаги Назарали Ниёзов номли колхозга раис қилиб сайланди.

Меҳнаткашлар депутатлари Янгийўл район ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Кибар Мамедов КПСС Марказий Комитети чақириғига жавобан Янгийўлдаги қолоқ «Интернационал» колхозига раис бўлиб ишга ўтди.

Область партия комитети яқинда илғор хўжаликлар: «Политотдел», Свердлов номли, «Правда», «Қизил Ўзбекистон», Карл Маркс номли колхозлар, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози базасида колхозга янгидан раис қилиб сайланган ва совхозга янгидан директор қилиб тайинланган кадрларнинг ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиши учун курс ташкил қилиш тўғрисида қарор қабул қилди. Ўйлаймизки, бу курсларнинг фойдаси катта бўлади.

Биз партия комитетлари ва ишлаб чиқариш бошқармалари илғор бригада ва звеноларда янгидан бригадир ва звено бошлиғи қилиб тасдиқланган кишиларнинг ўқиши учун курслар очилишини йўлга қўйиш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблаймиз. Бу ишларни январь ва февраль ойларида ўтказиш керак.

Раҳбар кадрларни партия ва Ватан ишига содиқлик партия ва давлат интизомига қаттиқ риоя қилиш руҳида тарбиялаш область партия ташкилотининг диққат марказида туриши лозим.

Бу соҳада кўп ишлар қилинди ва қилинмоқда. Партия ва давлат интизомининг бузилиши сингари ҳоллар тобора камайиб бораяпти. Бироқ айтиш керакки, областда ҳали ҳам эскилик сарқитларига мойилликлар учраб туради, айрим ходимлар ўзларини ҳам, партия ташкилотларини ҳам уятга қўядиган шармандали ишлар қилганлар.

Яқинда Оққўрғон ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Коммунизм» совхозининг собиқ директори В. Азизов жавобгарликка тортилди. У давлат ерини талон-торож қилган, бекитиб, яширинча шоли экилишини ташкил этган ва унинг эвазига катта-катта пора олган.

Янгийўл бошқармасидаги Калинин номли колхоз кўп йиллардан буён пахта тайёрлаш планини бажармасдан келарди, бу ерда сабзавот плани ҳам бажарилмасди. Текшириш натижасида шу нарса аниқландики, колхознинг собиқ раиси ўртоқ Холмуродов хўжалик ишлари билан юзаки шуғулланган, у кўпроқ яширинча экинлар экиб, ўзининг шахсий бойлигини кўпайтириш билан машғул бўлган. Ўтган йили у пиёз экиш учун 32 гектар ер ажратган. Бу майдондан 762 тонна пиёз олинган, бироқ колхоз омборига фақат 368 тонна пиёз келиб тушган. Ҳосилнинг ярмидан кўпи ўғирланган.

Калинин, Ўрта Чирчиқ, Оққўрғон бошқармалари ва бошқа кўпгина жойларда ҳам жамоат ерларини талон-торож қилинишига йўл қўйилди.

Яқинда область партия комитети бюроси Ўрта Чирчиқ бошқармаси партия комитетининг секретари Бердиевни кўзбўямачилик қилганлиги, давлатни алдаб, йўқ пахтани бор деб қўшиб ёзганлиги учун уни ишдан олди ва қаттиқ жазолади.

КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми якунлари ҳақида гапирар эканмиз, биз кадрлар билан ишлаш масаласига алоҳида эътибор беришимиз лозим, чунки биз кадрлар танлаш ва уларни тарбиялаш соҳасидаги мавжуд камчиликларимизни тугатмасдан туриб, олға қараб муваффақиятли силжийолмаймиз.

КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозларнинг, қишлоқ хўжалик мутахассисларининг ишини яхшилаш зарурлиги масаласига алоҳида эътиборни жалб этди.

Минерал ўғитлардан рационал фойдаланиш катта аҳамиятга эга. Давлат йилдан-йилга кўп миқдорда минерал ўғитлар, заҳарли химикатлар етказиб бераяпти. Улардан тўғри фойдаланилса, кўплаб қўшимча қишлоқ хўжалик маҳсулотлари олиш мумкин.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумида, биз минерал ўғитларни аввало энг қимматли экинлар учун беришимиз лозим. Энг кўп самара берадиган ерларга солишимиз керак, деб айтди. Ўтган йили область колхозлари ва совхозларида ҳар гектар пахта майдонига ўртача 676 килограммдан ёки соф ҳолда 134 килограммдан азот солинди. Агар ўғитлардан фойдаланиш савияси илғор хўжаликлар даражасига кўтарилганда эди у ҳолда минерал ўғитлар солиш ҳисобига гектаридан олинадиган ҳосилни 25 центнерга етказиш мумкин бўларди. Ёки область бўйича қўшимча равишда 50—60 минг тонна пахта олинарди.

Бизда минерал ўғитлардан фойдаланиш соҳасида қандай камчиликларга йўл қўйилмоқда? Тошкент области шароитида пахта ва бошқа экинларнинг вегетация даври жанубий областларга қараганда бирмунча қисқа бўлади, шунинг учун ҳам пахтанинг эрта очилишини таъминлаш муҳим аҳамиятга эга. Демак, бундан чиқадиган хулоса шуки, ўғитни ўз вақтида ишлата билишнинг хосияти катта. Бизнинг илғор хўжаликларимизда фосфор ва суперфосфат ўғитларини шудгорлашдан олдин ерга солиш қаттиқ одат тусига кирган.

Бу тадбирнинг мақсадга мувофиқлиги тажрибада синаб кўрилган. Бироқ биз ҳамма хўжаликларнинг ҳам ўғитдан шундай фойдаланишларига эришаолмаётибмиз.

Шунингдек ғўза ривожининг дастлабки даврида азот ўғитларни эрта муддатларда солиш ҳам муҳим аҳамиятга эга. Бироқ баъзи бир хўжаликларнинг раҳбарлари бегона ўтнинг ўсиб кетишидан қўрқиб, азот ўғитларини ўз вақтида ишлатмайдилар ва апрель, май ойларида ғўзани ривождан қолдирадилар. Ваҳоланки, май ва июнь ойларида ғўзанинг озуқага бўлган талаби кучли бўлади. Агар июль ва август ойида ғўзага кўплаб миқдорда азот ўғитлари солинса, бунинг натижасида ўсимлик ғовлаб кетади. Бундай хўжаликлар оқибатда пахта ўрнига кўплаб бефойда, сифатсиз кўсак оладилар.

Калинин бошқармасидаги баъзи колхозлар, хусусан «Правда» колхози (раиси Мухсимов) раҳбарлари ана шундай касаллик билан зарарланганлар. Бу колхозда ҳатто декабрь ойида ҳам ҳар туп ғўзада 15—20 тадан кўсак борлигини санаб кўрганмиз. Бу кўсаклар очилмасдан қолиб кетди ва колхоз давлатга 500 тонна кам пахта топширди.

Янгийўл ва Бекобод ишлаб чиқариш бошқармасидаги баъзи бир колхоз раҳбарлари ҳам ана шу касалга йўлиқиб қолганлар.

Областда кўпгина хўжалик, бригадалар борки, улар етарли миқдорда ўғит ишлатадилар, бироқ бегона ўтга қарши кураш олиб бормайдилар.

Шуни айтиш керакки, баъзи бир ўртоқлар гербицидларга умид боғлайдилар. Тўғри, бу йил биз тахминан 50 минг гектар майдонга етадиган миқдорда гербицид оламиз. Биринчидан, бу унчалик кўп эмас. Иккинчидан, гербицидлар ғумай, ажриқ, қамиш сингари кўп йиллик ўтларни бутунлай йўқотишга ёрдам бермайди. Демак, кўп йиллик бегона ўтларни илдизи билан териб чиқариб ташлаш ишини ҳамма ерда кучайтириш керак.

Ўғитларнинг фойдали бўлиши учун уларни ерга солишни суғориш билан бирга мувофиқлаштириш лозим. Кўпинча ғўза қатор ораларига сув шарқиратиб оқизилади. Натижада солинган ўғитлар ювилиб кетади. Яна бир камчилик шуки, ўғит солингач, бир қанча вақтгача экин суғорилмайди. Оқибатда ўғитлар ўз кучини йўқотади.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленумида минерал ўғитларни ортиш, ташиб келтириш ва сақлаш ишлари ёмон аҳволда эканлигига доир фактлар келтирилди.

Бу бизнинг областимизга ҳам тўла тааллуқлидир. Охунбобоев номли, «Полярная звезда», «Правда», «Политотдел», Свердлов номли колхозлар, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози ва бошқа илғор хўжаликларни мустасно қилганда кўп хўжаликларда ўғит сақланадиган жойлар, омборлар йўқ, минерал ўғитлар станцияларда қолиб кетади, колхозларда эса очиқ жойда исроф бўлиб ётади. Минерал ўғитларни вақтида ташиб келтирмаслик ва ёмон сақлаш натижасида қишлоқ хўжалиги экинлари 15—20 процентгача кам озуқа моддалари олади.

Айрим колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари минерал ўғитларнинг талон-торож бўлишига йўл қўйишади, улардан тежаб-тергаб фойдаланиш тўғрисида қайғуришмайди ва сақлашни яхши ташкил этишмайди. Шундай тартиб ўрнатиш керакки, минерал ўғитлар тегишли ҳужжатларга берилсин ва доимий контроль остига олинсин.

Биз зудлик билан ана шундай камчиликларга барҳам беришимиз керак. «Узсельхозтехника» область бирлашмаси минерал ўғитларни яхши сақлаш, уларни исроф қилмаслик учун темир йўл станциялари қошида 33 минг тонна минерал ўғит сиғадиган 13 та омбор қуриши лозим. Минерал ўғитларни сақлаш учун бевосита колхозларда 180—190 омбор қуриш кўзда тутиляпти. Бундай омборларнинг қурилишини жадал суръатлар билан туғаллаш зарур.

Минерал ўғитлар тўғрисида гапираётганда маҳаллий ўғитларни ҳам унутмаслик керак. Органик ўғитлар минерал ўғитлардан унумлироқ фойдаланиш учун қулай шароитлар яратиб беради.

Область партия комитети бу йилги ҳосил учун органик минерал ўғитлар қўшилмасидан 800 минг тонна компост тайёрлашни белгилади. Ҳозирча бу иш кўнгилдагидек бажарилмаяпти. Биз компост тайёрлашни тезлаштиришимиз зарур. Ҳар бир хўжаликда маҳаллий ўғит фабрикалари ташкил этиш керак. Бу иш билан шуғулланувчи кишиларни моддий жиҳатдан рағбатлантириш ҳам лозим.

Олимларимиз қишлоқ хўжалиги зараркунандаларига қарши курашишда қўлланиладиган юқори эффектли заҳарли химикатлар яратиб берганлар. Лекин заҳарли химикатлардан яхши ва ўз вақтида фойдалана олмаётганлигимиз туфайли биз катта зарар кўряпмиз. Бизнинг вазифамиз шундан иборатки, қишлоқ хўжалиги зараркунандаларига қарши курашишда заҳарли химикатлардан фойдаланишда йўл қўйилаётган камчиликларни тугатишимиз, қишлоқ хўжалик мутахассисларининг роли ва масъулиятини оширишимиз керак.

Ҳозирги пайтда чорвачиликда химиявий воситаларни қўлланиш, айниқса химиявий дориворлар ёрдамида ем-хашакларнинг оқсил моддаларини кўпайтириш йўли билан юқори маҳсулдорликка эришиш катта аҳамиятга эгадир. Ем-хашак сифатини яхшилашнинг фойдали усулларидан бири чорва моллари озуқаларига ачитқилар қўшишдир. Янгийўл гидролиз заводи бундай ачитқилар тайёрлашни ўзлаштирди. Ундан кенг фойдаланиш керак. Шуни ҳам айтиш керакки ҳозирча ачитқилар етарли миқдорда тайёрланмаяпти. Биз Ўрта Осиё халқ хўжалиги кенгашидан ачитқилар ишлаб чиқаришни юксалтириш чораларини кўришни илтимос қиламиз.

Яқин вақт ичида биз етарли миқдорда мочевина оламиз. Мочевина ҳам ем-хашакнинг оқсил моддаларини бойитади. Колхоз-совхозларнинг раҳбарлари, комплекс чорвачилик бригадаларининг бошлиқлари мочевинанинг қўлланиш усулларини ўрганишлари зарур.

Чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш ва туёқ сонини сақлаб қолишнинг қудратли воситаларидан бири антибиотиклар —озуқа террамицини, техник пенициллин ва бошқалар ҳисобланади. Лекин колхоз-совхозлар буларни етарли миқдорда олмаяптилар. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги 1964 йилда Тошкентдаги комбинациялаштирилган озуқа заводларида озуқа террамицини ишлаб чиқаришни кўпайтириш ҳақидаги масалани ҳал этиши лозим.

Чорва молларии организмининг нормал ривожланишида, хусусан уларнинг маҳсулдорлигини оширишда минерал моддалар ва микроэлементлар, масалан кобальт, темир, иод, кальций, фосфор катта аҳамиятга эгадир. Ана шу моддалар озуқалар таркибида етишмайди. Биз аминмизки, республика қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги ҳамда Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши таркибида микроэлементлар ва минерал моддаларн бўлган дориворлар ишлаб чиқаришни яхши йўлга қўйиб, областимиз хўжаликларини керакли миқдорда таъминлайдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми мавжуд агрохимия лабораторияларининг ишини яхшилаш, янгиликларини ташкил этиш жуда катта аҳамиятга эга эканлигини кўрсатиб берди. Биз ҳамма йирик совхозларда агрохимия лабораторияларини, колхозларда эса колхозлараро агрохимия лабораторияларини ташкил этиш вазифасини белгиладик. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш область бошқармаси хўжаликларда агрохимия лабораториялари ташкил этиш ва мавжуд лабораториялардаги ишни яхшилаш билан жиддий шуғулланиши керак.

Партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари химия илмларини кенг омма ўртасида пропаганда қилиш, бунинг учун пропаганда ва агитациянинг барча формаларидан тўла фойдаланишга жиддий эътибор беришлари зарур.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленумида ўртоқ Н. С. Хрушчев жамоат томорқалари ташкил этиш, колхозчилар ва совхоз ишчиларини чорвачилик маҳсулотлари билан таъминлаш масаласига жиддий эътибор берди. Бу давлат аҳамиятига эга бўлган масаладир.

Область партия комитети ҳар бир ишлаб чиқариш бошқармасида шу йилнинг ўзидаёқ колхозчиларнинг эҳтиёжини қондириш учун озиқ-овқат экинлари маҳсулотлари етиштирадиган биттадан хўжалик бўлиши муҳим деб ҳисоблайди.

Курск областининг Калиновка қишлоғидаги колхоз тажрибаси асосида Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг аъзолари ўз сигирларини хўжалик фермаларига топширишни кўзлаяптилар. Бу фермалар колхозчиларни сут билан таъминлайди, уларни хусусий мол боқиш учун кетадиган харажатлардан ҳоли қилади. Пленум «Қизил Ўзбекистон» колхози аъзоларининг бу қимматли ташаббусини маъқуллайди деб ишонаман.

Бошқа хўжаликларимизнинг раҳбарлари ҳам хусусий сигирлардан жамоат фермалари ташкил қилиш тўғрисидаги масалани ўйлаб кўрсалар ёмон бўлмасди.

Янги 1964 йилда бизнинг областимиз олдида жуда катта вазифалар турибди. Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган Пленуми ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг сессияси қишлоқ меҳнаткашларининг 1964—1965 йиллардаги марраларини белгилаб берди. Бу йил Тошкент областидаги колхоз ва совхозларда сабзавот, картошка ва дон экинлари маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш мақсадида пахта етиштириш плани 19 минг тоннага камайтирилди. Лекин бизда пландан ташқари кўплаб пахта етиштириш учун ҳамма имкониятлар мавжуд.

Областимиз колхоз ва совхозлари давлатга 305 минг тонна пахта, 250 минг тонна луб сотишни белгиладилар. Бу юксак мажбуриятларни бажаришга биз жиддий эътибор беришимиз керак.

Биз 1964—1965 йилларда гектаридан 25 центнердан кам пахта ҳосили оладиган бирорта ҳам хўжаликнинг қолмаслигига эришишимиз керак.

Бу йил область бўйича белгиланган планга кўра давлатга 35 минг тонна дон сотилиши керак. Ўзбекистон КП Марказий Комитети бизни бу топшириқни анча ортиғи билан бажариш тўғрисида кўрсатма беряпти. Бунинг учун биз дон экинларига ажратилган майдонларни, айниқса қир ерларни кенгайтиришимиз, шоли, маккажўхори, ғалла, арпа, дуккакли дон экинлари ҳосилдорлигини оширишимиз зарур. Область хўжаликлари давлатга 49 минг тонна картошка, 125 минг тонна сабзавот, 53 минг тонна полиз экинлари маҳсулотлари, 39,8 минг тонна мева ва узум сотишлари лозим.

Фақат ихтисослаштирилган колхоз-совхозлардагина эмас, балки пахтакор ва лубкор хўжаликларда ҳам сабзавот экинлари экиладиган майдонларни кенгайтириш талаб этилади. Биз сабзавот экинлари ва картошка ҳосилдорлигини ошириш йўлида кескин курашмоғимиз даркор. Ўтган йили Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика ҳукумати кечки картошканинг ҳаммасини 1964 йилги уруғлик учун қолдиришга рухсат берди. Бугун пленум колхоз-совхозлар ва ишлаб чиқариш бошқармаларининг раҳбарларини шу тўғрида жиддий огоҳлантириб қўйиши керакки, улар уруғлик картошкани сақлаш ва унинг талон-торож қилинишига йўл қўймаслик учун шахсан жавобгардирлар.

Область чорвадорлари олдида ҳам катта вазифалар турибди. Бу йил колхоз-совхозларимиз давлатга 20600 тонна гўшт, 49 минг тонна сут, 1200 тонна жун ва 19 миллион 800 минг дона тухум сотишлари керак. Бу вазифа биздан жамоат чорвачилигини ривожлантириш масалаларига жиддий эътибор беришни талаб этади.

Область бўйича чорва моллари учун керагидан ҳам кўп миқдорда ем-хашак жамғарилди. Яқинда бизнинг ҳузуримизга мусобақадош Самарқанд областининг ўзаро текшириш бригадаси аъзолари меҳмон бўлиб келишди. Дўстларимиз текширишлари шуни кўрсатдики, кўпчилик хўжаликларда ем-хашаклардан хўжасизларча фойдаланиляпти. Чорвачилик мутахассислари, колхоз-совхозлар, ишлаб чиқариш бошқармаларининг раҳбар ходимлари ҳозир чорва қишлови ўтказилаётган жойларда, фермаларда тез-тез бўлиб туришлари, чорвадорлар тўғрисида ғамхўрлик қилишлари лозим.

Областимиз ер ҳайдаш планини ортиғи билан бажарди. Лекин хўжаликларда пайкалларнинг чеккалари ва бурчаклари ҳайдалмасдан қолиб кетмаслиги учун шудгор сифатини текшириш талаб этилади. Ер ҳайдаш ишларининг сифатсиз бажарилишига мутлақо йўл қўймаслик керак.

Биз ўтган йили ҳар бир қарич ердан тўла фойдаланиш юзасидан бошланган ишимизни бу йил ҳам давом эттиришимиз зарур.

Техникани экиш компаниясига тайёрлашнинг бориши ҳам жиддий ташвиш туғдиради. Ҳалигача 150 ҳайдов трактори ремонт қилинмасдан қолиб келмоқда. Чопиқ тракторлари ҳалигача ремонт базаларига келтирилмаган. Сеялкалар, плуглар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарини ремонт қилишга киришмаган хўжаликлар бор. Биз бугун Пленумда «Узсельхозтехника» область бирлашмаси ва район бўлимларининг раҳбарларидан, хўжаликларнинг раҳбарларидан техника ва қишлоқ хўжалик инвентарларини мавсумга тайёрлаш ишлари нима учун оқсаётганлигини талаб қилишга ҳақлимиз.

Бизга юқори малакали механизатор кадрлар керак. Бусиз деҳқончилик маданиятини юксалтириш тўғрисида гап бўлиши мумкин эмас. Бироқ тракторчиларнинг ўқуви ёмон ташкил этилган. Механизатор кадрлар тайёрлаш ва қайта тайёрлаш курсларига ўқувчилар қабул қилиш тугалланмаган. Партия комитетлари ва ишлаб чиқариш бошқармалари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари механизатор кадрлар тайёрлаш ва қайта тайёрлаш ишларини ўз қўлларига олишлари зарур. Областда тракторчилар бошлиқ механизациялашган звенолар ташкил этиш тажрибаси ўзини тўла оқлади. Ҳозирги пайтда бундай звеноларнинг сони областда 3 мингга етиб қолди. Ана шу звеноларга раҳбарлик қилиш усулларини, пахтадан ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириш йўлларини кенг ёйиш бизнинг энг муҳим вазифамиздир.

Биз янги ерларни ўзлаштириш ишига жиддий киришишимиз керак, шунингдек колхозлараро, хўжаликлараро ички ирригация ва мелиорация тармоқларини тозалашни авж олдириш зарур. Бироқ ҳозирча колхоз ва совхозларда бу муҳим тадбирни амалга оширишга киришилганича йўқ. КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларини ҳар бир қишлоқ меҳнаткашининг онгига етказиш, 1964 йилнинг февраль ойида чақириладиган ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришнинг актуал масалалари атрофлича муҳокама қилинадиган КПСС Марказий Комитети Пленуми муносабати билан галдаги вазифаларнинг моҳиятини кенг тушунтириш керак. Мажлисларда, сиёсий маориф системасида лекциялар ва суҳбатлар ёрдамида, радио ва телевидение орқали хўжалигимизни ривожлантириш программасини чуқур тушунтириш билан бирга ҳар бир меҳнаткашга унинг умумхалқ курашидаги, 1964 йил учун олинган социалистик мажбуриятларини бажаришдаги конкрет вазифасини тушунтириб бериш зарур.

Барча совет кишилари қатори областимиз меҳнаткашлари ҳам КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларини қизғин маъқуллайдилар ва уни оғишмай раҳбарлик қилиш учун қабул қиладилар.

Областимиз партия ташкилоти меҳнаткашларининг бутун куч ва ғайратини КПСС Марказий Комитети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг пахта ва бошқа қишлоқ экинлари ҳосилини кўпайтириш юзасидан белгиланган вазифаларни бажаришга сафарбар этадилар ва мамлакатимизда коммунизм қурилиши ишига муносиб ҳисса қўшадилар, деб ишонч билдиришга рухсат этинглар.

Шундан сўнг доклад юзасидан қизғин музокаралар бошланди.

ҲОСИЛДОРЛИКНИ ОШИРИШНИНГ БОШ ОМИЛИ

Музокарага биринчи бўлиб Калинин ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитетининг секретари ўртоқ **Н. Қирғизбоев** чиқди.

— Ҳозир районимиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми илгари сурган вазифаларни белгилаб берган қарорларни ҳаётга тадбиқ қилиш билан банд, — деди у. — Улар барча совет кишилари сингари жонажон партиямизнинг бу тарихий Пленуми қарорларини мамлакатда коммунистик мўл-кўлчиликни вужудга келтириш программасидир деб маъқулламоқдалар. Ҳақиқатан ҳам химия қанчалик ривож топар экан, қишлоқ хўжалигининг истиқболи шунчалик порлоқ бўлишини тажрибада кўриб турибмиз.

Бу тўғрида ўртоқ М. А. Абдураззоқов ўз докладида батафсил гапириб берди. Бизнинг олдимизда қандай вазифалар турганлигини кўрсатди. Ҳозир районимиздаги барча партия ташкилотларида, хўжаликларида мажлислар ўтказилиб, ана шу вазифани бажариш тадбирлари ишлаб чиқилмоқда.

Бу вазифаларни муваффақиятли бажариш учун колхоз ва совхозларимизнинг раҳбарлари, мутахассислар биринчи навбатда химияни яхши ўрганишлари, унинг сирларини билиб олишлари керак. Бизнинг районимизда 13 илмий текширув муассасаси бор. Булардан 800 ходим ишлайди, 120 киши қишлоқ хўжалик фанлари кандидати. Биз химияни ўрганишда ана шуларнинг ёрдамига таянамиз. Улар жон-диллари билан бизга кўмаклашмоқдалар. Ҳозир кўп жойларда агрохимия ўқувлари иш бошлаб юборди. Яқинда бўлиб ўтган бошқарма партия комитети Пленумида илмий ташкилотлар ходимлари ажойиб ташаббус билан ўртага чиқдилар. Улар хўжаликларда агрохимия лабораториялари ташкил этишни ўз зиммаларига олдилар. Булардан ташқари яна бир қанча тадбирлар амалга оширилади.

Жумладан, апрель ойининг охирига бориб биз хўжаликлар бўйича тупроқ анализига эга бўламиз.

Луган чорвадорларининг ташаббуси бизга ҳам ибрат бўлади. Улар химиянинг мўъжизаларидан фойдаланиб, чорвага бериладиган ем-хашакнинг тўйимлилигини оширишга ва демак маҳсулдорлигини кўпайтиришга муваффақ бўлганлар. «Ўзбекистон» колхозининг чорвадорлари луганликларнинг тажрибасини қўлланиб, ем-хашак, маккажўхори поясини кимёвий йўл билан ишлаб, ундаги оқсил моддаларнинг кўпайишини таъминлаб яхши иш қилмоқдалар.

Кези келганда шуни айтиш керакки, бошқармамиз бўйича 8 минг сигир бор бўлса, шахсий секторлардаги сигирларнинг сони 11 мингга етади. Кўриниб турибдики, колхозчилар ўзларининг бир қисм вақтларини шахсий молларга сарфлайдилар. Ана шуни ҳисобга олиб, «Қизил Ўзбекистон» колхози правлениеси ва партия ташкилоти махсус ферма ташкил қилмоқда. Бу фермада колхозчиларнинг моллари — сигирлари боқилади. Ферма колхозчиларни сут ва бошқа маҳсулотлар билан таъминлайди. Бу диққатга сазовор бўлган тажрибадир.

Энди ўтган йилги қўлга киритган ютуқларимизга келганда шуни айтиш керакки, бошқармамиз меҳнаткашлари қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш йўлида астойдил меҳнат қилдилар. Сабзавот етиштириш плани 123 процент, пахта сотиш плани 100 процент бажарилди. Бироқ, соғин сигирлардан сут соғиб олиш планини бажараолмадик.

Бошқармамиздаги 22 та колхоздан 4 таси, 13 совхоздан 2 таси пахта ва сабзавот планини бажараолмади.

Бу йил қолоқларнинг бўлмаслиги учун ҳамма чораларни кўрамиз. Районимиз бўйича 143 минг тонна сабзавот, қовун-тарвуз, 66 минг тонна картошка, 16 минг тонна сут, 4800 тонна гўшт ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиш учун курашамиз.

Бу ерда мен пленум қатнашчиларининг диққатини бир нарсага жалб этмоқчиман. Бизнинг бошқарма территориясида ёрдамчи хўжаликлар бор, уларнинг ери 4 минг гектар майдонни эгаллайди. Лекин ёрдамчи хўжаликлар ана шу ердан унумли фойдаланмайдилар. Экинлардан паст ҳосил оладилар. Демоқчимизки, бу хўжаликларни тугатиб, уларнинг ерларини колхоз ва совхозларга қўшиб бериш мақсадга мувофиқдир. Шунингдек, парник хўжаликларини ойна рамалари билан таъминлашдаги камчиликни ҳам тугатиш керак.

Бўка ишлаб чиқариш бошқармасидаги Тимирязев номли колхоз бригада бошлиғи машҳур механизатор **Мария Ковалева** сўзга чиқади:

— Жонажон партиямизнинг декабрь Пленумида муҳокама қилинган муҳим масалалар қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда катта истиқболлар очиб беради. Шу билан бирга қишлоқ хўжалик ходимлари ва айниқса биз механизаторларнинг масъулиятини янада оширади. Химия бизнинг катта ёрдамчимиз. Биз қанчалик ҳаракат қилмайлик, лекин химиядан ишнинг кўзини билиб фойдаланмас эканмиз, мўлжалдаги ҳосилни олишимиз қийин.

Бригадамизда келгуси йил ҳосили учун ҳам пухта тайёргарлик кўриб қўйдик, ерларимизни ўз вақтида ўғитлаб, сифатли шудгор қилдик.

Пленум қатнашчилари 1-«Оққўрғон» совхозининг директори ўртоқ **Т. Набиев**нинг гапларини диққат билан тингладилар. Маълумки, бир неча йиллардан буён қолоқ бўлиб келган «Оққўрғон» совхози ўтган йили иккига бўлиниб кетган эди. Ёш мутахассис Набиев совхозга директор бўлиб тайинлангач, ҳосилдорликни ошириш соҳасида катта ишларга бошчилик қилди.

— 1962 йилда совхозда, — дейди у, — ҳар гектар ердан 13,2 центнердан ҳосил олинган эди. Бир центнер пахта етиштириш учун 5,4 одам куни сарф бўлган. Совхоз давлатга 858 минг сўм зарар келтирган.

Совхоз дирекцияси ва партия ташкилоти олдида ана шу қолоқликка барҳам бериш вазифаси турарди. Биз бу ишни кадрларни танлаш ва уларни жой-жойига қўйишдан бошладик. Булардан бири Шевкет Атамановдир. Шевкет илгари «Ўзбекистон ССР бешйиллиги» совхозида колонна механиги бўлиб ишларди. У бўлимга ўз ташаббуси билан ўтди. Техниканинг кўзини билган бу йигит Тюпконинг усулини қўллади. Бўлимдаги 17 звенонинг ҳаммасига механизаторлар бошчилик қилди. Улар ўзлари экиб, ўзлари парвариш қилиб, ўзлари пахта тердилар. Агротехниканинг ҳарбир тадбири ўз вақтида амалга оширилди. Натижада бўлим бир йилнинг ичидаёқ қаддини ростлаб олди. 710 гектар ернинг ҳар гектаридан давлатга 27 центнердан пахта сотилди. Деярлик 80-90 процент ҳосил машинада терилди. Бундай мисолларни яна келтириш мумкин.

Биз эришган ютуқнинг яна бир сири шундаки, ерни экишга тайёрлаш вақтида кўп ишлар қилинди. Маҳаллий ва минерал ўғитларнинг аҳамиятига катта баҳо бердик. Ерни шудгорлаш ва экиш вақтида карталарнинг шароитига қараб ўғит солинди.

Илгарилари ҳосилдорликнинг пасайиб кетишига олиб келган сабаблардан бири, ўтнинг кўпайиб кетиши бўларди. Биз бегона ўтни йўқотишга астойдил киришдик. Баъзи майдонлар гербицидлар билан ишланди. Лекин энг асосий қилган ишимиз шу бўлдики, ерни экишга тайёрлаш вақтида механизация воситасида бегона ўтларнинг илдизи ўриб ташланди. Жаъми бўлиб 1100 тонна бегона ўт илдизи териб олинди. Бу билан икки нарсадан ютдик: еримиз тозаланди, терилган илдизни эса молларга едирдик.

Асосий ишни механизацияга суяниб бажардик. Звеноларга асосан механизаторлар бошчилик қилишди. Ғўзани узунасига ва кўндалангига ишлашга зўр берилди. Шу туфайли ҳам ўт ўсмади. Шундай қилиб совхозимиз бўйича ҳар гектар ердан 25 центнердан ҳосил олдик план ортиғи билан бажарилди. Дастлабки ҳисобларга қараганда, биз бу йил 400 минг сўм даромад келтиришни мўлжаллаб турибмиз.

КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорлари совхозимиз ишчиларини янги ғалабаларга руҳлантиради. Биз бу қарорга жавобан совхозда агрохимия мактаби очдик. Бу мактабда бригадирлар, бўлим бошлиқлари таълим оладилар. Агрохимия лабораторияси ишини кучайтирамиз. Минерал ўғитлардан ўз ўрнида фойдаланиш учун тупроқ картаси бизга асосий ҳужжат бўлади. Ана шунга қараб қайси картага қанча ва қанақа ўғит солишлиги белгиланади.

Ўғит сақлаш учун бир омбор қурдик. Агар рухсат берилса суперфосфат ва заҳарли химикатлар сақланадиган яна бир омбор қуришни мўлжаллаб турибмиз. Хуллас, совхозимиз меҳнаткашлари химия фани ва илғор тажриба ютуқларини кенг қўлланиб, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини мўлкўл қилиш учун ғайрат қиладилар. Биз янги йилда пахта ҳосилдорлигини кескин ошириш учун курашамиз.

Сўз СоюзНИХИ директори ўртоқ **Н. Маннонов**га берилади:

У КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорлари олимларни руҳлантириб юборганлиги ҳақида гапиради. Олимларимиз, дейди у, — ҳозирнинг ўзидаёқ Бўка, Бекобод бошқармаларидаги колхоз ва совхозларда бўлиб химиянинг ҳикматларига доир бир неча лекциялар ўқидилар. Улар фан ва тажриба ютуқларини пахтачиликни юксалтириш ишига хизмат қилдириш учун қандай тадбирларни амалга ошириш кераклигини тушунтирмоқдалар.

Ҳақиқатан ҳам химия ва унинг маҳсулотларидан усталик билан фойдаланилса, келадиган нафнинг чегараси йўқ.

Маълумки, областимиз ҳар йили давлатдан кўплаб минерал ўғит олади. Лекин яширишнинг ҳожати йўқ. Баъзи хўжаликлар уни исроф қилишга йўл қўядилар, ўғитдан усталик билан фойдаланмайдилар. Агар минерал ўғитдан ўз ўрнида ва ўз вақтида фойдаланилса, у пахтанинг пишишини тезлаштиради, бу бизнинг шароитда энг муҳим нарсадир.

Шундай хўжаликлар борки, улар ўғитдан яхши фойдаланиб юқори ҳосил оладилар. Масалан, «Қизил Ўзбекистон» колхози бир тонна пахтага 50 килограмм соф азот сарфлади, «Ленин» колхозида эса 47 килограмм соф азот сарфланиб, гектаридан 36 центнердан, яъни «Қизил Ўзбекистон» колхозига қараганда 4 центнердан кўп пахта олдик. Демак, имконият чексиз.

СоюзНИХИнинг «Оққовоқ» станциясидаги экспериментал базада олиб борилган текшириш ҳам буни исботлайди. Бу станцияда бир тонна пахта етиштиришга атиги 32 килограмм соф азот сарфланди.

Колхозлар ишлатаётган ўғитларга нисбатан кам ҳосил олаётганликларининг сири нимада? Ҳамма гап агротехника савиясининг пастлигида. Улар ўғит солишни агротехниканинг бошқа тадбирлари, масалан суғориш, культивация, бегона ўтга қарши кураш ишлари билан боғлаб олиб бормайди. Шунинг учун ҳам ўғитдан кам наф кўрадилар.

Тажриба шуни кўрсатдики, ўғитни ерга экишдан олдин ва экиш олдидан солиш кўп яхши натижа беради. Афсуски, кўп хўжаликларда бунга амал қилмайдилар. Натижада 3—5 центнер ҳосилни йўқотадилар.

Тошкент область шароитида калий ўғити ишлатиш катта фойда келтиради. У вилт касаллигини ҳам қисман камайтиради. «Правда», «Ленинград» колхозларида ўтказилган тажриба буни яққол кўрсатди.

Ўғитни ишлатиш учун аввало тупроқ шароитини яхши билиш керак, бироқ, кўп колхоз ва совхозлар ерга ўғитни тупроқ шароитини яхши билмасдан, муддатларини билмасдан соладилар. Шунинг учун тупроқ картасидан фойдаланишни қатъий қоида қилиб қўйиш керак. Агрохимия картограммалардан фойдаланиш эса минерал ўғитларни табақалаштирган ҳолда ишлатишга ёрдам беради. Бизнинг областда бундай картограммани қилишга шу йилдан бошлаб киришилаяпти.

Давлат томонидан бериладиган ўғитларни ўз вақтида ташиб олиш ва уни сақлаш соҳасидаги ишларимизни ҳам тубдан яхшилашимиз талаб қилинади. Ғўза баргини тўкадиган дефолиантларни кўплаб ишлаб чиқариш ва унинг қадрига етиш керак. СоюзНИХИ да олиб борган текширишлардан шу нарса маълумки, дефолияциядан 10—12 кун ўтгач кўсакларнинг очилиши тезлашади, машиналарни ишга тушириб пахтани 20—25 октябргача батамом териб олиш мумкин бўлади.

Бир сўз билан айтганда, деҳқонлар билан олимлар ҳамкорлиги, илмий-текшириш муассасаларининг ишчанлик қобилиятини ошириш муҳим вазифадир.

Минбарда Бўка ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Пискент» совхози агрохимия лабораториясининг мудири ўртоқ **Ф. В. Новикова.**

— Биз агрономларнинг зиммасига катта масъулият юклатилган. Очиқ айтиш керакки, лабораториялар иши шу вақтга қадар ўз ҳолига ташлаб қўйилганди. Кўпинча кадрлар бошқа мақсадларда фойдаланиб келинарди. Лаборатория асбоблар билан етарли таъминланмаганди. Энди-эндигина лабораторияя ишига эътибор кучайди. Бизнинг лаборатория 1959 йилнинг кузидан ишга тушди. Тўрт йил ичида бир қатор ишлар амалга оширилди. Тупроқ анализ қилинди. Бригадалар бўйича картограммалар тузилди. Лекин бу кам. Биз бўлимларнинг агрономлари билан ҳамкорликда ишлашимиз керак.

1960 йили ер тузилиши экспедицияси совхознинг тупроқ структураси картасини тузиб чиқди. Лекин бу картани доимо анализлар билан тўлдириб туриш керак. Тупроқдаги ўзгаришни аниқ белгилаш зарур.

Совхозимизга ҳар йили 7 минг тоннага яқин минерал ўғит келтирилади. Аммо шу пайтгача совхозда ўғит сақланадиган омборхона йўқ. Агар омбор бўлганида биз агрохимиклар учун қулай бўларди. Ҳар бир бригаданинг ер тузилиши структурасига қараб ўғитни тақсимлашни қаттиқ контроль қилиб туриш имкони туғиларди.

1963 йили совхозимизда 17,8 килограмм пахта олиш учун бир килограммдан ўғит сарф қилинди. Алиев, Аҳмедов ўртоқлар бошқараётган бригадаларда эса бир килограмм азот сарфланиб 25,7 килограмм пахта олинди.

Бизнинг лабораториямизда фан ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш юзасидан катта тажриба ишлари ўтказиляпти. Икки йил давомида суюқ мураккаб ўғит ва метилмеркаптофос ўғити синаб кўрилди. Метилмеркаптофос ўғитини ғўза гуллаганда самолёт орқали пуркаш йўли билан синаб кўрилди. Лекин ҳосилдорлик гектар ҳисобига 3,5 центнерга камайиб кетди. Унга суюқ мураккаб ўғит қўшилганда эса ҳосилдорлик 4,9 центнерга кўпайди. 1963 йили бу ўғитдан кенг фойдаланиб кўрилди. 996 гектар ерга суюқ мураккаб ўғитдан ишлатдик. Бу ўғит ҳосилдорликни 4,5 центнердан 8 центнергача кўпайтирди ва ўсимлик барвақт етилди. Ўртоқ Сафарматов бошқараётган бригадада фақат суюқ мураккаб ўғитдан фойдаланилди. Натижада бу бригада пахта тайёрлаш йиллик планини 12 октябрда бажарди. Гектар ҳисобига 28 центнердан ҳосил олинди. Биз ҳамма тажрибани энг қолоқ бригада ерларида ўтказдик. Суюқ мураккаб ўғитнинг ҳосияти туфайли бу бригадаларнинг ҳаммаси қолоқликдан чиқиб, планини ортиғи билан бажаришди.

1963 йили микроэлементлардан фойдаланиш ҳам яхши натижалар берди. Молибден, кобальт элементларидан фойдаланилган участкаларда ҳосилдорлик гектар ҳисобига 3-3,8 центнергача кўпайди.

Агрохимия лабораторияси кўп тажрибалар ўтказаяпти. Лекин бу тажрибаларимиз оммалаштирилаётгани йўқ. Фан ютуқларини ўрганиш — пахтачиликни ривожлантиришда катта аҳамиятга эгадир. Бунга эътиборни кучайтириш керак.

Бизнинг лабораторияда икки ходим ишлайди. Шу сабабли ҳам ҳамма тажриба ишларининг уддасидан чиқиш қийин. Шунинг учун бу ишни СоюзНИХИ ва бу иш билан шуғулланувчи илмий текшириш институтларининг ҳамкорлигида бажарилса мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Сўз Бекободдаги Ленин номли колхознинг раиси ўртоқ **Х. Ҳамроқулов**га берилади.

— Колхозимизда ўғит сақлайдиган янги склад қурдик. 5 та бригадада агрохимикларни ўқитадиган курслар очдик. Бу курсларда бригада бошлиқлари, сифат инспекторлари ўқийди. Бу йил биз 2500 гектар ерга экин экамиз. Шунинг 1100 гектар майдонини суперфосфат билан озиқлаб, ҳайдаб қўйдик.

Хўжаликда кадрлар масаласи муҳим ўринни эгаллайди. Биз ҳамма кадрларни қайта қараб чиқиб бригада ва звено бошлиқларига мумкин қадар кўпроқ механизаторларни бошлиқ қилиб тайинлаш ишига катта эътибор бердик. 43 та звено бошлиғимиз механизаторлардан. 5 та нарядсиз ишлайдиган звено ташкил қилдик.

— Колхозчиларнинг йиғилишида, — дейди Юқори Чирчиқ бошқармасидаги «Политотдел» колхози партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Пак Ден Ен**, — КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми тарихий ҳужжатлари чуқур ва ҳар тарафлама ўрганиб чиқиляпти. Бизнинг колхоз яқинда қўшни қолоқ «III-Интернационал» колхози билан қўшилганлиги ҳаммангизга маълум.

Катта бир оилага бирлашган колхозчиларимиз Пленум қарорларига амалий иш билан жавоб беришга киришдилар. Биз собиқ «III-Интернационал» колхози далаларида ҳам пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштиришга отландик. Бу участкага тажрибали коммунист Ли Ен Хва раҳбар қилиб юборилди. У ўтган йили 560 гектар майдонга эга бўлган участкага раҳбарлик қилиб, ҳар гектар ердан 46,4 центнердан ҳосил етиштирилишини таъминлаган эди.

Шунингдек, юқори ҳосилли бригада бошлиғи коммунист Ким Григорий ҳам собиқ «Политотдел» колхози далаларида ишлашга жўнаб кетди. У агроучасткага бошчилик қилади.

Шундай қилиб янги участкадан шу йилнинг ўзидаёқ 32 центнердан, ўтган йилдагидан 9 центнердан кўп пахта олиш чоралари кўрилади.

Ҳозир колхозимизда янги мавсумга тайёргарлик қизғин боряпти. 2 минг тонна маҳаллий ўғит суперфосфат билан қўшилиб, компост қилиб қўйилди. Далага маҳаллий ўғит ташиб чиқариш давом этяпти.

Бу йил биздаги 10 та пахтачилик бригадасидан 5 тасига агроном, 2 тасига механизатор бошчилик қилади.

Колхозимизда агрохимия хизматини яхши йўлга қўйиш, агрохимия лабораторияси ишини кучайтириш учун курашамиз. Бу соҳада ишонамизки, олимларимиз бизга ёрдам берадилар. Ўз составига 235 коммунистни жипслаштирган колхозимиз аъзолари пахта, каноп ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириш, чорвачилик маҳсулотларини кўпайтириш учун янгича ғайрат билан меҳнатга отландилар.

Ўрта Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Ленин йўли» колхозининг бригада бошлиғи ўртоқ **Н. Мирзаев** ўз сўзида қуйидагиларни айтди:

— Бригадамизда ҳосилдорлик йил сайин ортиб бораяпти. 1962 йил бригадамиз бўйича ҳар гектар майдондан 29 центнердан ҳосил кўтарган эдик. 1963 йили бўлса 34 центнердан «оқ олтин» олдик. Пахтанинг серҳосил бўлиши ва эрта етилиши учун ўғитдан нечоғлик ўринли фойдаланишнинг аҳамияти каттадир. Эрта кўкламда чигит униб чиқиши билан берилган дастлабки ўғит кўчатнинг қаддини ростлаб олишига ёрдам беради. Кейингисини эса ғўза гуллаганда берилса, яна ҳам фойдали бўлади. Буни биз ўз тажрибамизда кўп йиллардан бери синаб кўраётирмиз. Ана шунда ўғит исроф бўлмайди, мўлжалдаги ҳосилни ҳам кўтарамиз.

Янгийўл бошқармасидаги «Чиноз» наслчилик совхозининг директори **Қ. Аъзамов** чорвачиликда химия ютуқларини қўлланишнинг истиқболлари ҳақида гапиради.

— Совхозимизнинг 11 кишилик вакили Луган областига бориб, у ерда ем-хашак тайёрлаш тажрибасини ўрганиб қайтган, — дейди у. — Маълумки, луганликлар ем-хашакдаги оқсил моддалари танқислигини йўқотиш учун химия мўъжизаларидан фойдаланганлар. Масалан, у ерда мочевина карбамид ва бикарбонат аммоний ем-хашакларга қўшилиб, йирик шохли қорамолларга едирилган. Мочевина ем-хашакнинг тўйимлилик хусусиятини оширади. Шундай қилиб луганликлар уч йил давомида 6900 тонна мочевина ишлатганлар.

Мочевина қандай ишлатилади? Тайёр силосга ёки илдиз мевали майдаланган ем-хашакка молга едиришдан олдин озуқанинг вазнига қараб 0,6—0,7 процент ҳисобида мочевина суюқлиги қўшилади. Бу суюқлик бир килограмм химикатга 3 килограмм ҳисобидан сув қўшилиб тайёрланади. Шу йўл билан тайёрланган мочевина бир судкада молга икки-уч марта ем-хашакка қўшиб едирилади.

Луганликлар молларнинг рационини бойитишнинг бошқа манбаъларидан ҳам, масалан, озуқа ачитқисидан ҳам фойдаланганлар. У ерда чўчқаларни боқишда ҳам химиявий дориворлар ишлатилади.

Кўриниб турибдики, луганликларнинг тажрибаси ҳар тарафлама қўллаб-қувватлашга арзийдиган, диққатга сазовор тажрибадир. Бу тажрибани ҳарбир областда шароитни ҳисобга олган ҳолда қўллаш керак.

Совхозимизда луганликларнинг тажрибасини қўлланиш соҳасида баъзибир ишлар қилинди ва яхши натижаларга эришмоқдамиз.

Аввало биз ем-хашакнинг исроф бўлишига йўл қўймаймиз. Бунинг учун ем-хашак механизация воситасида қирқилиб майдаланади. Мочевинани қўллаётганимизга бир йилдан ошиб қолди. Бўрдоқига боқилаётган молларга мочевина қўшиб едирилганда суткасига 900—1100 грамм семирганлигини аниқладик.

Биз моллардан ташқари чўчқаларни боқиш, семиртиришда ҳам химия маҳсулотларидан кенг фойдаланишга ҳаракат қилмоқдамиз. Чўчқаларга аралаш рациондаги озуқа берилади: 70 процент қанд лавлаги, 10 процент ҳашак уни ва 20 процент комбикорм билан озиқлантирилади.

Биз луганликларнинг тажрибасидан фойдаланиб, чўчқа болалари ва бузоқлар учун сунъий сут тайёрлашга ҳозирлик кўрмоқдамиз.

1964 йил марраларини белгилар эканмиз, КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларида белгиланган вазифаларни асос қилиб олиб, партиямиз йўл-йўриқлари ва кўрсатмалари асосида иш юритамиз. Соғин сигирларнинг ҳар биридан соғиб олинадиган сут миқдорини ўтган йилдагига қараганда 200 литрдан кўпайтиришни мақсад қилиб қўйганмиз. Давлатга ҳар йилгидан кўра семиз ва серёғ гўшт топшириш учун бўрдоқиға боқишни янада намунали ташкил этамиз. Химия ва чорвачилик бизга кўп янги нарсаларни беришига ишончимиз комил.

Минбарда Тошкент Давлат университети биология-тупроқшунослик факультетининг агрохимия кафедраси мудири ўртоқ **Малинкин.** Олим ҳозирги пайтда университетнинг ўқитувчилар, профессорлар коллективлари КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларининг моҳиятини кенг кўламда пропаганда қилиш, ҳаётга тадбиқ қилиш йўлида самарали ишга киришганликларини айтади.

— Партиямизнинг декабрь Пленуми химия саноатини жадал ривожлантириш масаласини кўриб, улкан тадбирларни белгилаб берди, — дейди у, — эндиликда бундан буён олдимизда қишлоқ хўжалигини кескин юксалтириш вазифаси турган экан, бу вазифани бажаришни ҳақиқатан ҳам химиясиз тасаввур қилиш мумкин эмас. Бунда олимларнинг, илмий-текшириш муассасалари ходимларининг роли каттадир. Биз олимлар эндиликда ҳарқачонгидан ҳам сезгирлик ва ғайрат билан меҳнат қилишимиз, химия фани мўъжизаларини қишлоқ хўжалигига жорий қилишда деҳқонлар билан ёнма-ён туриб ишлашимиз, ҳамкорликни кучайтиришимиз керак.

Тошкент областининг шароити анча мураккаб. Шунинг учун ҳам бу мураккаб шароитда қишлоқ хўжалиги экинларидан мўл ҳосил етиштирилишини таъминлаш бир жиҳатдан биз олимлар зиммасига тушади.

Колхоз ва совхозларда минерал ўғитдан тўғри фойдаланишни йўлга қўйиш биринчи навбатдаги вазифадир. Бунинг учун агрохимия лабораторияларининг ролини ҳарқачонгидан ҳам ошириш керак.

Районларда, колхоз ва совхозларда агрохимия ўқувларини йўлга қўяр эканмиз, бу ўқувларнинг юқори савияда ва ишчанлик билан ўтишини таъминлаш зарур. Агрохимиклар ўғитни қўллаш, уни сақлаш ишида контролликни кучайтиришлари лозим, токи давлат томонидан берилган ва ташиб олинган ўғитларнинг исроф бўлиб, ўз қимматини йўқотишига, мақсадсиз сарфланиб юборилишига сира-сира йўл қўйилмасин.

Бунинг учун бизга пахтачиликни химиялаштириш асосларини яхши биладиган химик кадрлар, агрономлар кўплаб керак. Демак, олий ўқув юртларида мутахассислар тайёрланганида ана шуни кўзда тутиб иш юритиш талаб қилинади. Юқори малакали кадрлар бўлгандагина, колхоз ва совхозларда минерал ўғитлардан фойдаланиб, солинган ҳарбир ўғитга нисбатан кўплаб қўшимча ҳосил олиш вазифасини бажариш мумкин бўлади.

Ҳарбир олий ўқув юрти ўз ишини илмий ташкилотлар билан боғлаб олиб бориши, бошқармаларнинг колхоз ва совхозлардаги агрохимия лабораториясига раҳбарлик қилишини зиммасига олиши лозим.

Шуни ҳисобга олиб, бизнинг кафедра Бўка ишлаб чиқариш бошқармасидаги агрохимия лабораториясига оталик қилади, бошқаларни ҳам шундай қилишга ундаймиз.

Хулоса қилиб шуни айтишим керакки, биз химик олимлар КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларининг моҳиятини кенг меҳнаткашлар оммасига тўла етказиш, партиямиз белгилаб берган вазифаларнинг муваффақиятли бажарилишига эришиш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш, халқ фаровонлигини янада юксалтириш учун муносиб ҳисса қўшамиз. Бу йўлда ўзимизнинг куч ва ғайратимизни аямасдан, ижодий меҳнат қиламиз. Пахтакорлар, чорвадорлар, лубкорлар ва бошқа деҳқонлар билан ҳамкорликда ишлаймиз.

— Бошқармамиз меҳнаткашлари, — дейди Бўка ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ **И. Юнусов,** — КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумини кўтаринки руҳ билан қарши олдилар. Пленум қарорлари халқ хўжалигини ривожлантириш ва аҳоли фаровонлигини оширишда янги ва ажойиб перспективаларни очиб берди.

Химияни ривожлантиришни тезлатиш қишлоқ хўжалиги учун кўплаб минерал ўғит, дефолиант ва гербицидлар ишлаб чиқаришни кескин оширади. Бу қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ҳосилдорлигини оширишда энг ишончли йўлдир.

Партия ва ҳукуматимизнинг доимий ғамхўрлиги туфайли бизнинг бошқармамиз бўйича ҳам бирмунча муваффақиятлар қўлга киритилди.

Бошқармамиз колхоз ва совхозлари 1963 йили давлатга 61424 тонна «оқ олтин» сотишди. Пахта тайёрлаш йиллик планимизни 100,5 процент қилиб бажардик. Бу ўтган йилгига нисбатан 12500 тонна ортиқдир. Бир йил ичида ҳосилдорлик гектар ҳисобига 4,5 центнердан ошди. 16300 тонна пахта машиналар билан териб олинди. Бошқармамизда пилла тайёрлаш плани 104,6 процент, ғалла 103 процент, сабзавот 203 процент, қовун-тарвуз 167 процент ва картошка 165 процент қилиб бажарилди. Пахтанинг харид нархи ошиши муносабати билан кўпгина иқтисодий жиҳатдан заиф хўжаликларимиз қаддини ростлаб олишди.

1962 йилда фойда олмасдан ишлаган совхозлар 1963 йили рентабелли хўжаликлар қаторидан ўрин олишди. 484 минг сўм фойда берди.

Ҳосилдорликни оширишда маҳаллий ва минерал ўғитдан тўғри фойдаланиш зарур. Лекин бу соҳада камчиликларимиз кўп. Бизда кам ҳосил олаётган хўжаликлар оз эмас. «Ленинобод», «Ленинизм», Карл Маркс номли, Калинин номли ва «XIX партсъезд» колхозлари шулар жумласидандир.

Ҳозир бошқарма ва партия комитети кадрларни жой-жойига қўйиш масаласи билан шуғулланаяпти. Карл Маркс номли, «XIX партсъезд», «Ленинизм», «Ленинобод» колхозлари ишбилармон, ҳаракатчан кадрлар билан мустаҳкамланди. Шу билан бирга колхоз ва совхозлар малакали мутахассислар билан ҳам таъминланаётир.

1963 йили биз 31285 тонна минерал ўғит сарфладик. Шундан 19 минг тоннаси азот, 12 минг тоннаси фосфор эди. Бу ўғит 51 минг 300 тонна ҳосил учун сарфланадиган миқдор эди. Мичурин номли, Ҳамза номли, «Гулистон» ва бошқа колхозларда бир тонна пахта учун 60-65 килограммдан соф азот, фосфор, калий ўғитлари сарфланди. Лекин ўғитдан унумли фойдаланмаётган хўжаликларимиз ҳам бор. Масалан, Ленин номли колхоз бир тонна пахта учун 100 килограмм ўғит, «XIX партсъезд» колхози бир тонна пахта етиштириш учун 80 килограммдан ўғит сарфланган. Шунда ҳам колхозда пахта тайёрлаш плани тўлмади. Чунки бу хўжаликларда агротехника қоидаларига тўла риоя қилинмади.

Бегона ўт айниқса ҳосил душмани. У ўғитга шерик. Хўжалик учун зарар. Шунинг учун ҳам 1963 йилда бошқармамизда бегона ўтга қарши кураш ишига катта эътибор берилди. 16 минг гектар ердаги бегона ўтнинг илдизи юлиб ташланди.

Бошқармамиздаги деярли ҳамма хўжаликларда химикатлар учун омборхоналар қурилаяпти. Лекин химикатлар тушириладиган станцияларда ҳам тепаси ёпиқ жойлар бўлиши шарт. Шундагина ўғитларнинг исроф бўлишига йўл қўйилмайди.

Сўз Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги Ленин номли колхоз раиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ **Т. Нормуҳамедов**га берилди:

— Колхозимиз бўйича маҳсулотнинг ҳамма турлари бўйича берилган план ортиғи билан бажарилди. Гектаридан 37 центнердан пахта, 60 центнер ўрнига 90 центнердан мева етиштирдик. Шундай қилиб давлатга пландан ташқари 714 тонна маҳсулот сотилди. Шунингдек чорвачилик маҳсулотлари ҳам ортиғи билан етиштирилди. Бу йил биз бир ердан икки мартадан ҳосил оламиз. Шунга яраша ҳаракатимиз ҳам бор. Парник хўжалигимизда эртаги экин учун кўчатлар етиштираётирмиз.

Атрофимизда жуда кўп ёрдамчи хўжаликлар бор. Улар анчагина майдонни эгаллаб туришади. Лекин шу ерларнинг умри зое кетаяпти. Улар қўшни колхозлар етиштираётган ҳосилдан анча кам ҳосил олишаяпти. Шунинг учун ҳам бу хўжаликларни атрофдаги колхозларга бўлиб бериш мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Ҳар йилдагидек бу йил ҳам колхозимиз чорвадорлари шаҳарликлар дастурхони учун бўрдоқига семиз моллар боқиб қўйишди. Биз давлатга 81 тонна гўшт сотишимиз керак. Бу топшириқни биринчи кварталдаёқ адо этамиз.

Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасидаги Карл Маркс номли колхознинг бригада бошлиғи ўртоқ **И. Хўжаева** минбарга чиқади.

— 1963 йили бригадамизда 94 гектар майдонга чигит экқан эдик. Уни икки томонлама сифатли қилиб ишладик. Икки марта тўйдириб озуқа бергач, уч марта суғордик. Меҳнатимизнинг натижаси ёмон бўлмади. Гектаридан пландаги 30 ўрнига 35 центнердан «оқ олтин» кўтардик. Ҳосилнинг 85 процентини машиналар билан териб олдик. Еримизни келгуси йил мўл ҳосили учун ҳам тайёрлаб қўйдик. Ниятимиз 1964 йили гектаридан 40 центнердан ҳосил кўтариш.

* * *

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари **В. А. Карлов** нутқ сўзлади.

Пленум муҳокама қилинган масала юзасидан қарор қабул қилди.

Ариқлар ўрнида йиғма темир-бетон лотоклардан фойдаланиш қўриқ ерларни суғоришнинг прогрессив усулидир. Бу усул Мирзачўлдаги янги ўзлаштирилаётган ерларни суғоришда кенг қўлланилмоқда. Бекободдаги темир-бетон буюмлари заводи ана шундай лотокларни кўплаб ишлаб чиқараётир. Суратда: заводда тайёрланган йиғма темир-бетон лотокларни бўз ва қўриқ ерларга жўнатиш пайти.

М. Нуриддинов фотоси.

ИЛК МУВАФФАҚИЯТ

Кенг, ёруғ ва озода цех. Икки томонда саф тортган станоклар бир меёрда ишлаб турибди. Абдишукур ака кнопкани босди-да, станокни тўхтатди. Демак, деталь тайёр! Орадан ҳиёл ўтмай тепада гувиллаб турган осма кран аста силжиб, станокдан детални ўз илмоғи билан олиб ерга қўйди-да, ишланиши лозим бўлган янги деталнн станокка жойлаб берди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Абдишукур ака Қодиров шу куни ТЭ-3 тепловозининг икки ғилдирак орасидаги шестернясини ишлаётган экан.

— Ҳар бир шестерняни ишлаш учун қанча вақт кетади? — сўрадик ундан.

— Икки соат-у қирқ минут.

— Сиз қанча вақт сарфлаяпсиз?

— Кўпи билан икки соатда бир деталь тайёр бўлмоқда.

Ундан бундай юксак унумдорликка қандай қилиб эришаётганлигини, муваффақиятининг сири нимадалигини билмоқчи бўлдик.

У ўзига хос камтаринлик билан деди:

— Техниканинг қудрати ва ҳимматига ишонган киши панд емайди. Ҳамма гап унинг жиловини қўлга олишда, техникани пухта билсангиз, сизнинг буйруғингизни бажараверади. Станок бир меёрда ишлаб турса, ўз-ўзидан минутлар ҳам тежалаверади, иш вақти беҳуда ўтмайди.

Ўртоқ А. Қодиров етти йиллик олтинчи йилининг дастлабки кунлариданоқ зўр ғайрат билан ишга киришди. Ҳозир смена нормасини 120 процентдан кам адо этмаётган бу моҳир токарь 1965 йил ҳисобига маҳсулот бераяпти.

Устозидан ўрнак олаётган Эгамберди Ғуломов ва Ғулом Мирзаев ўртоқлар ҳам меҳнатда яхши натижаларни қўлга киритаётирлар. 2-механика цехи ишчиларининг деярлик ҳаммаси янги йилнинг дастлабки кунлариданоқ ижодий меҳнат фаолиятларини ошириб юбордилар. Цех бўйича кунлик график муваффақият билан бажарилмоқда.

Коммунистик меҳнат цехи деган юксак номга сазовор бўлган ғилдиракчилар ўтган йилда темир йўлга ғилдирак комплектларини ремонт қилиб бериш бўйича давлат планини икки ҳисса бажарган эдилар. Бу йил эса улар эришилган ана шу муваффақиятни мустаҳкамлаш ҳамда янги зафарларни қўлга киритиш иштиёқида меҳнат қилаётирлар.

Қайси цехга кирманг, қайси бир ишчи билан суҳбатлашманг, барчанинг фикри-зикри улуғ мақсадга қаратилган. Ҳамма йиллик топшириқни муддатидан илгари адо этишга аҳд қилган. Авваллари қолоқ ҳисобланиб келган пўлат қуйиш цехи ишчиларининг меҳнат натижалари ҳам кишини қувонтиради. Николай Ефанов ва Анатолий Горин ўртоқлар бошчилигидаги пўлат эритувчилар бригадаларининг аъзолари янги йилнинг биринчи кунидаёқ рекорд қўйдилар. Улар сменада пўлат эритиш вақтини 30 минутга камайтириб, қолган вақт мобайнида пландагидан ташқари қуйилма тайёрладилар.

Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремонт заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми жиҳатидан бу йил 1966 йил даражасига эришиш ва коммунистик меҳнат корхонаси деган муқаддас номга сазовор бўлиш учун курашга бел боғладилар.

Ж. МАҲМУДОВ,

«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

БИЗНИНГ КАЛЕНДАРЬ

РЕАЛИЗМНИНГ ОТАШИН КУЙЧИСИ

Кеча совет тасвирий санъати ва графикасининг истеъдодли намояндаларидан бири, реалист рассом И. И. Бродскийнинг туғилганига 80 йил тўлди.

Бродский 1884 йилда собиқ Таврия губерниясидаги Бердянск уездининг Софиевка қишлоғида туғилди. Ёшлигидан рассомчиликка меҳр қўйган Бродский 1896 йилнинг сентябрида Одессадаги бадиий рассомчилик мактабига ўқишга кирди. Мактабни тугатгандан сўнг у 1902 йилнинг декабрида ўз талантини шакллантириш, мўйқалам санъати «сир»ларини янада чуқурроқ эгаллаб олиш мақсадида Бадиий Академиянинг машҳур реалист рассом И. Е. Репин бошчилик қилган устахонасига ўқишга жойлашди. Студентлик давридаёқ Бродский ўзини революцион халқ томонида тутиб, ўткир мўйқалами билан турли революцион журналларга карикатуралар ишлаб берди. Унинг шу даврда яратган «Қизилларни дафн этиш маросими» тарихий полотно асари ёрқин революцион руҳ билан суғорилгандир!

Улуғ Октябрь революцияси Бродский ижодий фаолиятида ёрқин саҳифалар очди. Рассом янги ҳаётнинг оташин куйчисига айланди. У ўз асарларининг бош темаси қилиб революцион ҳаёт воқеаларини танлади ва реалистик формалар орқали ана шу ҳаётий воқеаларни полотноларга кўчирди.

Санъатсевар халқларимиз орасида машҳур бўлиб кетган «26 Боку комиссарларининг отилиши», «В. И. Лениннинг Путилов заводида нутқ сўзлаши», «В. И. Лениннинг Қизил Армия қисмларини Польша фронтига жўнатишдаги нутқи», «В. И. Ленин Смольнийда» каби қатор полотнолар талантли мўйқалам соҳиби Бродский ижодининг нодир намуналаридир. У юқоридаги асарларида прогрессив инсониятнинг гениал доҳиси В. И. Ленин симосини жўшиб тасвирлади. Ленин ва халқ бир-биридан ажралмасдир, деган шиор бу асарларнинг асл ғоясини ташкил этди.

Моҳир рассом ўзининг бадиий дид билан ишланган ёрқин асарлари учун ҳукуматимиз томонидан муносиб тақдирланди. У 1934 йилда санъат арбоблари ичида биринчи бўлиб юксак ҳукумат мукофоти — Ленин ордени билан тақдирланган.

Умрининг сўнгги йилларида И. И. Бродский Бутунроссия Бадиий Академиясининг директори бўлиб ишлади. Кўплаб кадрлар тарбиялаб етиштиришда толмай иш олиб борди. Таниқли совет рассомлари М. Литвиненко, Ю. Непринцев, А. Лактионов, В. Серов, А. Яр-Кравченколар Бродскийнинг шогирдларидир. И. И. Бродский 1939 йилда вафот этди.

Бродский совет мўйқалам соҳибларининг муносиб устозидир. Гарчи, бизнинг ўзбек тасвирий санъат аҳилларимиз — В. Уфимцев, Т. Татевосьян, Ў. Тансиқбоев, Л. Абдуллаев ва бошқалар Бродский устахонасида таълим олмаган бўлсаларда, у уста санъаткордан кўп нарса ўргандилар, уни ўз устозлари деб танидилар. И. И. Бродский ёш ўзбек рассомлари учун ҳам ажойиб устоздир. Унинг кўп қиррали ижоди ёшларимизга маҳорат мактаби бўлиб хизмат қилиб келмоқда.

Т. ОДИЛБЕКОВ.

ХРИСТО БОТЕВ

Революционер, мутафаккир шоир Христо Ботев 1849 йил 7 январда Калофер шаҳридаги машҳур педагог ва маърифатчи Ботю Петков оиласида туғилди.

Ботевнинг революцион қараши Болгариядаги миллий-озодлик ҳаракатининг кучайиб бориши ва 60-йиллардаги рус революцион демократлари фаолиятининг гуллаган даврида шаклланиб борди.

Ботев болгар революцион деҳқонларининг идеологи эди. У, ўзининг ёрқин адабий-публицистик фаолиятида Ватанни турк босқинчилари зулмидан озод қилиш ғоясини илгари сурди, халқ революциясини амалга ошириш йўли билан Болгариядаги йирик ер эгалари ва капиталистларни бутунлай тугатиш лозимлигини кўрсатди. Ботевнинг сиёсий фаолияти либерализмга, келишувчиликка, анархияга қарши муросасиз кураш олиб бориш руҳи билан суғорилган. У, халқни фақат революция қилиш йўли билан озодликка олиб чиқиш мумкинлигига қаттиқ ишонган эди. Ботев халқ оммаси ҳаракатига бошчилик қилиш учун ягона монолит революцион партия тузишга ҳаракат қилди.

Ботев ўзининг бутун куч ва фаолиятини ана шу улуғ ишга сафарбар этди.

1876 йилнинг апрель ойида Пловдив округида кўтарилган халқ қўзғолони тўғрисидаги хабар Ботевга ҳам бориб етди. Натижада у ҳам қўзғолонда актив иштирок қилди. Бу курашда турк қўшинларининг қўли баланд келди. Ботев раҳбарлик қилган миллий озодлик отряди курашчилари Болқон тоғлари ичкарисига чекинишга мажбур бўлди. Курашда Ботев қаҳрамонларча ҳалок бўлди.

Христо Ботев халққа хизмат қилишга даъват этилган фан ва санъат учун ўзининг бутун куч-қувватини сарфлади. Унинг революцион фаолияти билан маҳкам боғланган поэзияси болгар халқининг бебаҳо мероси бўлиб қолди. Ботевнинг ҳаёти ва ижоди болгар революционерларининг ажойиб намунаси бўлиб хизмат қилди.

Болгар халқи ва бутун тараққийпарвар инсоният оташин шоир жасур революционер Христо Ботев хотирасини ҳамиша эсда сақлайди.

И. РОГОВ.

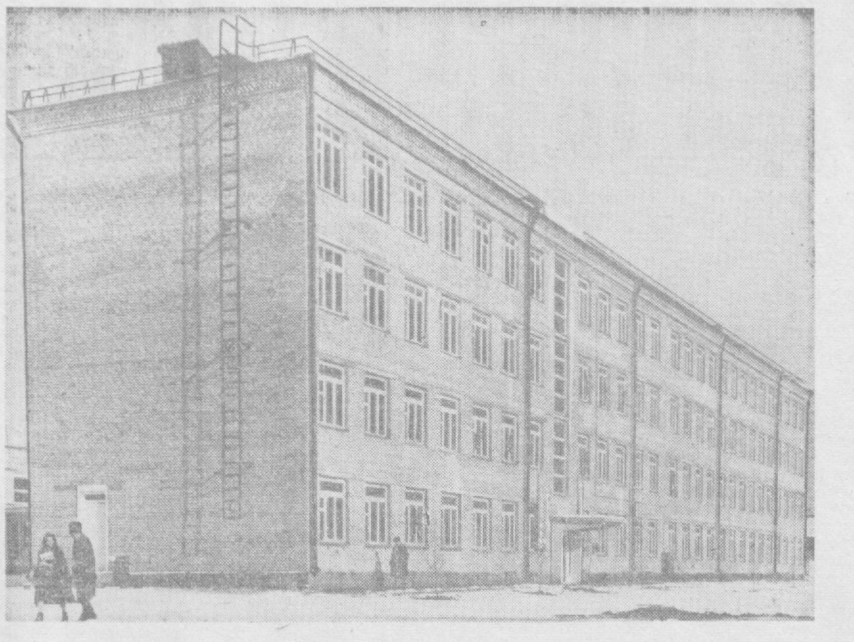

Сиз бу суратда институт биносини кўриб турибсиз. В. Салов фотоси.

МАЪРИФАТ ЎЧОҒИ

— Жон деб гапириб берардим-у, афсуски, ҳозир фурсатим йўқ. — деди профессор В. Решетов илтимос оҳангида. —Лекцияга шошилиб турибман. Лекциядан чиққач, албатта, шу мавзуда бафуржа сўзлашамиз. Ҳа, айтгандай, рус тили кафедрасига киринг-а, унинг мудири Ҳалим Ёқубович ўша ерда. Кафедра янгиликлари билан танишасиз.

Бу таклиф бизга жуда маъқул тушди. Бирйўла кўрган маъқул-да, аҳвол билан яхшироқ танишасан киши! Институт яқиндагина ишга тушган эмасми, унинг ҳар бир бўлимида, факультетида янгиликлар кўп.

Рус тили ва адабиёти педагогика институти деганимиз шу ер бўлади. Институт биноси Оқтепа массивида ўзини кўз-кўз қилиб турибди. Ёдингизда бўлса, ўтган йилнинг октябрь охири-ю ноябрнинг бошида республикамиз олий ўқув юртлари сафига яна бир институт қўшилган эди. Буни қарангки, бу институтнинг ташкил топиши Ўзбекистонда ўтказилган рус адабиёти ва санъати декадаси кунларига тўғри келди. Бу, тасодифан бўлмади, албатта. Ҳаётнинг ўзи янги институтнинг очилишини тақозо этди.

Педагогика илм-фан ўчоғининг ташкил топиши халқимизнинг қудратли рус тилига бўлган чин ихлосининг ёрқин ифодаси эмасми! Ҳа, рус тили — мўъжизакор тил, битмас-туганмас хазина. Шу улуғ тил орқали миллатлар дўстлиги мустаҳкамланади. Шунинг учун халқлар дўстлигининг қудратли воситаси деймиз бу улуғ тилни!

Рус тили кафедрасига кирганимизда кафедра мудири Ҳалим Ёқубов бир группа ўқитувчилар билан нималар ҳақидадир суҳбатлашиб ўтирарди. Кўп ўтмай, суҳбатга якун ясалди.

— Тошкентда рус тили ва адабиёти педагогика институтининг очилгани жуда соз бўлди-да.— дейди у.— Миллий мактабларда рус тилини ўқитиш сифатини яхшилаш кўп жиҳатдан бизнинг кафедрамиз фаолиятига ҳам боғлиқ.

...Қўнғироқнинг овози бутун бино саҳни бўйлаб янгради. Боядан бери сув қуйгандай жимжит бўлиб турган коридорлар ва фойелар студентлар билан яна гавжум бўлиб кетди. Институт ректори ўртоқ В. Решетов ҳам лекциядан қайтиб чиқди. У бизни институт бўлимлари билан таништираркан, йўл-йўлакай уларнинг режалари тўғрисида сўзлаб берди.

— Билсангиз керак, институтимиз Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг рус тили факультети базасида ташкил топди, —дейди ўртоқ Решетов. — Институтимиз ўзининг иккита факультетига эга. Уларнинг бирида миллий мактаблар учун рус тили ва адабиёти ўқитувчилари тайёрланса, иккинчисида кўпроқ рус тилшунослигига оид илмий-тадқиқотлар олиб борилади. Институтимиз Ўрта Осиё республикаларидаги миллий мактаблар учун педагог кадрлар тайёрлаб беради. Шунинг учун қорақалпоқ ва қозоқ тиллари бўлимлари ҳам ташкил этилди. Институтимиз томонидан бажарилган ишлар ҳозирча шу!

Ҳа, институт фаолият дафтарчасининг илк саҳифалари очилди. Ҳали кўриб турасиз, унинг бой тарихи яратилади. Чунки, бу ерда бўлажак педагогларнинг профессор В. В. Решетов, олим Э. Азларов, Х. Ёқубов каби меҳрибон устозлари бор.

А. АЛИЕВ.

Мамлакатлар Одамлар Воқеалар

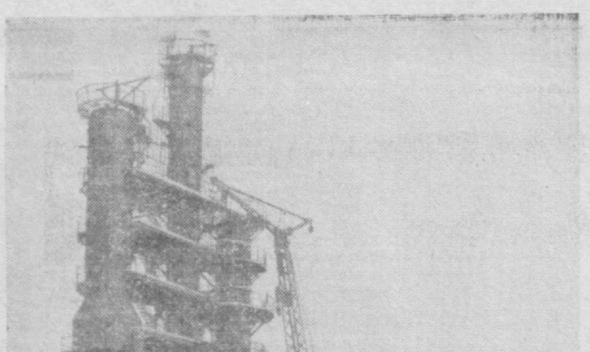

Краснодар ўлкасида химия саноати учун зарур бўлган фойдали қазилмалар жуда ҳам кўп. Бу ерда, жумладан газ ҳам чиқарилмоқда. Газ шу ерда қурилаётган газобензин заводида қайта ишланади. Корхонанинг биринчи навбати шу йилнинг биринчи январидан бошлаб ишга туширилди. Суратда: газобензин заводи қурилишининг кўриниши.

Е. Шулепов фотоси. ТАСС фотохроникаси.

ИНЕНЮГА ИШОНЧ БИЛДИРИЛДИ

ПАРИЖ, 4 январь. (ТАСС). Туркиянинг Миллат мажлисида Исмат Иненю ҳукуматига ишонч билдирилди, деб хабар берди Франс Пресс агентлиги. 225 депутат ҳукуматга ишонч билдириш учун ва 175 депутат қарши овоз берди.

ЗАНЖИБАР ПОРТУГАЛИЯ БИЛАН ДИПЛОМАТИК МУНОСАБАТЛАРИНИ УЗИШГА ҚАРОР ҚИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, 4 январь. (ТАСС). Занжибар ҳукумати Португалия билан дипломатик муносабатларини узишга қарор қилди ҳамда Жанубий Африка билан савдо-сотиқнинг 1 апрелдан бошлаб тақиқланишини эълон қилди.

ҚАПИТАЛ МАМЛАКАТЛАРИДА СИНФИЙ ЖАНГЛАР

ФРАНЦИЯ МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ ЯНГИ ЗАБАСТОВКАЛАРИ

ПАРИЖ. Янги йилнинг биринчи кунлари Франция меҳнаткашларининг янги забастовкалари билан бошланди. Луара департаментининг почта ходимлари 48 соатлик забастовка ўтказдилар. Департаментнинг Сент-Этьенн, Роанн, Сен Шамон, Фирмини сингари катта шаҳарларида почта ходимлари икки кунгача ишга чиқмади. Почтачилар меҳнат шароитини енгиллаштиришни ва иш ҳақини оширишни талаб қилмоқдалар.

Сен-Назердаги металл ишлаш корхоналарининг ишчилари қисқа муддатли забастовка ўтказдилар. Улар бир қанча корхоналарда, шу жумладан металл прокат қилиш заводида ишчиларнинг ишдан бўшатилишига қарши норозилик билдирмоқдалар. «Нейрпик» компаниясининг Сен-Мартен д'Эрдаги (Изер департаменти) механика заводи ишчилари бир соатлик забастовка ўтказдилар. Улар иш ҳақини оширишни ва иш вақтини қисқартиришни талаб қилмоқдалар.

КУБАНИ ЁҚЛАБ

ГАВАНА, 6 январь. (ТАСС). Венесуэла Коммунистик партиясининг Уругвайдаги «Популар» газетасида эълон қилинган баёнотида бундай дейилади: «Биз бутун Венесуэла халқини Шимолий Америка империалистлари томонидан Кубага қарши тайёрланаётган янги иғвогарликка қатъиян қарши чиқишга чақирамиз. Улар бу иғвогарликни ўз малайи Бетанкурнинг ёрдами билан тайёрламоқдалар».

1963 йилнинг охирида гўё Куба томонидан юборилган деб Венесуэлада қурол-ярог топилганлиги муносабати билан Бетанкур ҳукумати иғвогарлик мақсадида кўтарган шовқин—сурон Венесуэла Коммунистик партиясининг баёнотида фош қилиб ташланди, дейилади Пренса Латина агентлигининг Монтевидеодан берган хабарида.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

✦ Баланд Асвон тўғони учун бу йил биринчи марта юк ортиб келган совет кемаси Искандарияга келиб тўхтади. «Юрий Гагарин» теплоходи 3.300 тонна ускуна ва материаллар олиб келди. Искандария портчилари 1963 йилда Совет Иттифоқидан Асвон тўғони учун 51.600 тонна юк олиб келган 62 кеманинг юкини бўшатдилар.

✦ Машҳур совет композитори Дмитрий Шостакович Югославияга келди. Загребдаги опера театрида унинг «Екатрина Измайлова» операсини саҳнага қўйишга тайёргарлик кўрилмоқда. Композитор театрдаги бир қанча якунловчи репетицияларда, сўнгра эса, премьеранинг ўзида ҳам қатнашади.

✦ Либериянинг пойтахти — Монровияда У. Табмэннинг республика президенти лавозимига киришиши муносабати билан бўладиган тантаналарга тайёргарлик кўрилмоқда. Бу тантаналар 6 январда ўтказилади. Чет эллик меҳмонлар тантаналарда қатнашмоқ учун бу ерга келмоқда. Совет Иттифоқининг Сьерра-Леонедаги элчиси Г. С. Пашченко ҳам бу ерга етиб келди. У бу ерга СССР, Украина ССР ва Белоруссия ССРнинг вакиллари сифатида тантаналарда қатнашади.

✦ Республика президенти Кваме Нкрумага қилинган суиқасдга қарши оммавий норозилик намойишлари бутун Ганада бўлиб ўтаётир. Турли ташкилотлар ва айрим шахслардан дарғазаб бўлиб ёзилган кўпгина мактублар президент резиденциясига келиб турибди.

✦ Конго Республикасининг пойтахти—Леопольдвилда Африка бирлиги ташкилотининг маориф ва маданият масалалари билан шуғулланувчи комиссиясининг биринчи сессияси ўз ишини бошлади. Сессия ишида Африканинг 36 мамлакатидан келган вакиллар қатнашмоқда.

✦ Гондурасдаги ҳукмрон ҳарбий хунта мамлакатдаги демократик ҳаракатни зўрлик ва террор ёрдами билан бостиришга уринмоқда. Хунта қамоқхоналарида бир неча таниқли касаба союз арбоблари ўлдирилди.

✦ Гондураснинг машҳур шоири Помпейо дель Валье, университет ўқитувчиси Рубен Паган ва касаба союз арбоби Мариано Мендес маъмурларнинг ўзбошимчалигига қарши норозилик билдириб, очлик эълон қилдилар.

✦ АҚШ мудофаа министрлигининг вакили бундай деди: АҚШ армиясининг мотопиёдалар батальони 10—13 январда ҳаво орқали Ғарбий Германияга жўнатилади. 900 солдат ва офицердан иборат бўлган бу батальон ўтган йилнинг октябрь ойида Қўшма Штатларга қайтарилган жанговар группани алмаштириш учун бу ерга келади.

✦ Ғарбий Германияда ўтган йил декабрь ойида ишсизлар сони 120 минг кишига ўсди Ишсизларнинг умумий сони ҳозир 250 минг кишидан кўпдир.

✦ АҚШнинг Татикавадаги (Япония) ҳарбий ҳаво базасига яқин жойда пассажир поезди билан Америка ҳарбий кучларига мансуб бўлган темир йўл бензоцистернаси тўқнашиб қолди. Тўрт вагон ёниб кетди. Ёнғин темир йўл яқинида жойлашган саккиз магазинни ҳам йўқотиб юборди.

✦ Сеара Мирим районидаги (Бразилиянинг Рио Гранде-ду-Норте штати) шакарқамиши плантацияларида рўй берган ёнғин натижасида шакар қамиши жойланган учта катта омбор ёниб кетди. Етказилган зарар 200 миллион крузейро ҳисобланади. (ТАСС).

ФУТБОЛ ФЕДЕРАЦИЯСИНИНГ ҲИСОБОТИ

Футболчиларнинг қишки каникулли ҳам тугаяпти. Айрим командалар бирин-кетин янги мавсумга ҳозирлик кўришни бошлаб юбордилар. Ўзбекистон футбол федерациясининг ҳисобот сайлов пленуми ана шундай бир вақтда ўтди.

Федерациянинг 3 йиллик фаолияти ҳақида шу ташкилот раиси ўртоқ Р. Исмоилов доклад қилди. Ҳисобот даврида оммавий футболимиз кенг ривожланди.. Бу севимли ўйин билан шуғулланувчилар сони 1960 йилда 50 мингдан ортиқроқ бўлган бўлса, ҳозир бу рақам 75 мингдан зиёддир. Докладчи янги фахрий мукофот — «Умидворлик» кубогини биринчи бўлиб республикамиз ёшлари эгаллаганини, ишлаб чиқариш коллективлари учун таъсис этилган СССР кубоги ҳам Ўзбекистонга келганлигини, «Б» класс командаларимизнинг тобора юқорироқ ўрин эгаллаётганлигини мамнунлик билан қайд қилди. Лекин докладчи ҳам, музокарада сўзга чиққан ўртоқлар ҳам федерация ишидаги жиддий камчиликларни четлаб ўтдилар. «Пахтакор» футболчиларининг ўтган мавсумдаги инқирози сабаблари, футболчилар ўртасида таълим-тарбия ишлари сусайиб кетганлиги рўй-рост очиб ташланмади. «Пахтакор»нинг муваффақиятсизлиги сабабларини фақат собиқ тренер А. Келлерга боғлаш билан чекланилди. Республикамизда малакали тренерлар, Бутуниттифоқ ўйинларига хизмат қилувчи судьялар, футбол мастерларимизга лойиқ резерв кам.

Федерация олдида катта вазифалар турибди. Республика жамоатчилиги бу йил «Б» класс мастерлар командалари орасидан бир командани «А» классига чиқариш ҳақида, футболчилар сонини келаси йил юз минг кишига етказиш ҳақида наказ қўйди.

Пленум федерация президиумининг янги составини сайланди. Ўзбекистон футбол федерацияси президиумининг раиси қилиб М. А. Зоидов, секретари қилиб Ю. Ҳакимов ўртоқлар сайландилар.

С. МУСАЕВ.

КАНИКУЛ ЗАВҚЛИ ЎТМОҚДА

Мана, қишки дам олиш кунлари ҳам бир-бирини қувиб ўтмоқда. Мактаб, пионерлар уйлари ва саройларида қувноқ кичкинтойларнинг шўх қаҳ-қаҳалари тинмай давом этмоқда. Ҳозир бу ерларга борсангиз арча атрофида рақсга тушиб, қўшиқ айтиб, завқли дам олаётган ўқувчиларни кўплаб учратасиз.

Пойтахтнинг Октябрь районида яқиндагина ишга туширилган Ҳамза номли пионер ва ўқувчилар уйи ҳам ўқувчилар билан гавжум. Улар бу ерда мунтазам ишлаб турган 25 га яқин турли-туман тўгаракларда қатнашмоқдалар. Ҳаваскор рақкоса ва созандалар тўгараги қатнашчилари Свердлов номли концерт залида, 1, 5, 9-болалар уйида, печатник клубида концертлар беришди.

Куни кеча «Ёш юраклар» бадиий фильмининг режиссёри Йўлдош Аъзамов ва шу фильмда Абдулла Набиев ролини ўйнаётган ёш артист Улмас Алихўжаев пионерларнинг меҳмони бўлишди. Суҳбатдан сўнг ўқувчиларга «Конькили бола», «Ёш юраклар», «10000 бола» кинофильмлари намойиш қилинди.

Тўгарак аъзолари каникул давомида Қора булоққа, қатор кинотеатр, музей, завод ва фабрикаларга экскурсия уюштиришни планлаштиришган. Шунингдек, улар республикада кўзга кўринган олим, ёзувчи, шоир, артистлар билан ҳам учрашадилар.

Бахтли кичкинтойларнинг қишки каникули шундай завқли ва сермазмун ўтмоқда.

Е. РАҲИМОВА.

ҲАР ТЎҒРИДА

СУВ ИЧМАЙДИГАН ҚУЙЛАР

Франциянинг Ларзак деган жойида боқиладиган қўйларнинг сутидан рокфор деб аталадиган пишлоқ тайёрланади Бу қўйлар ҳеч қачон сув ичмайди. Акс ҳолда унинг гўшти ва жунининг сифати пасаяди, дейишади чорвадорлар. Улар чорвани сувлоққа йўлатмайдилар. Яйловлардаги ўтлар ҳайвонларга ҳам озуқа, ҳам сув ўрнида ўтади.

ҚИЛДАН ТЎРТ МАРТА ИНГИЧКА

Англия фирмаларидан бири ташқи диаметри 0,01825 миллиметр (инсон соч толаси йўғонлигининг тўртдан бирича) бўлган пўлат найча ишлаб чиқарди. Бу найчадан сунъий йўл билан асаларилар маҳсулдорлигини ошириш учун, шунингдек, тропик касалликларини тадқиқ қилиш вақтида ҳашаротлар танасига дори юбориш учун фойдаланилади.

10 ТОННАЛИК ПИШЛОҚ

Канадада Оттавадан 60 миля узоқликда жануби-ғарбда жойлашган Перт деган кичик шаҳарча бор. Пертнинг пишлоқ пиширувчилари дунёни ҳайратда қолдириш мақсадида 1893 йили 10 тонналик баҳайбат пишлоқ ясаганлар. Пишлоқ олдин Чикагога виставкага юборилган, сўнг Англияга жўнатилган. Бу пишлоқни тайёрлашга 94 минг литр сут кетган.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

7 ЯНВАРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 11.00 — **Концерт** (Тошкентдаги Калинин район Пионерлар уйи бадиий ҳаваскорлари ижросида), 11.40 — **Кичик воқеалар** номли бадиий фильм.

Рус тилида: 12.50 — **Ҳавас келтирадиган пишлоқ** (қўғирчоқ фильми), 13.00 — **Янги йил арчаси атрофида** (Свердлов номли концерт залидан), 18.00 — **Араз** (қўғирчоқ фильми), 18.15 — **Телевизион янгиликлар**, 18.35 — **Ҳаёт инъом этувчи** (илмий-оммабоп фильм), 18.55 — **Иртишдаги** шаҳар (Омск телестудияси эшиттириши), 19.15 — **Штраф зарба** номли бадиий фильм.

20.45 — **Эшиттиришлар программаси.**

Ўзбек тилида: 20.50 — **Мақомлар** (ўзбек классик куйлари), 21.50 — **Телевизион янгиликлар**, 22.10 — **Ҳосилдорлик гарови** (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 22.25 — **Концерт** (Пойафзалчилар саройи бадиий ҳаваскорлари ижросида татар ашула ва рақслари).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 19.20 — **Қишда ҳам барра сабзавот**, 19.45— **Концерт** (Совет Шарқи ёшлари ижросида), 20.25 — **Иккинчи хаво армияси** (телевизион фильм).

Рус тилида: 20.50 — **Дўстлик ва биродарликнинг улуғ кучи, Чегара бўйлаб соқчи бормоқда, Константин Калиновский** (ҳужжатли фильмлар), 21.50 — **Икки бойга бир малай** (фильм-спектакль).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 7/I да кундуз **Князь Игорь**, кечқурун **Оққуш кўли**, 8/I да кундуз **Евгений Онегин**, кечқурун **Кулган киши.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 7/I да кундуз **Алишер Навоий**, кечқурун **Номус**, 8/I да кундуз **Биринчи муҳаббат**, кечқурун **Номаълум киши.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА— 8/I да кечқурун **Ҳожи Каримнинг ойга саёҳати.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— Мактаб ўқувчиларининг қишки каникул кунларида 12/I гача **«Циркда арча»** ва янги аттракцион — **«Йиртқич ҳайвонлар»**. Ўргатувчи — **Вальтер Запашний.** Томошалар кундуз соат 1, 4 ва кеч 8 да бошланади.

КИНО

Ё бор бўлмоқ, ё йўқ бўлмоқ— «ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН», (кундуз ва кечқурун).

Сочи қирилганлар шайкаси — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Кўр қуш — «ВАТАН», (эрталаб соат 10 да).

Компаньерос — НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10 да).

Ойни ўғирлаганлар ҳақида — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 да).

Машаққатли ёшлик — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз соат 12 да).

ҲАМЗА НОМЛИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ УЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИ ҲУЗУРИДАГИ

актёрлар тайёрлаш студиясига

(1-курсга)

1964 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР

ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

Бу студия Ҳамза номли театр учун драматик актёрлар тайёрлайди.

Ўқиш муддати 3 йил.

Студияга ўрта маълумотли, 20 ёшдан 25 ёшгача бўлган эркаклар қабул қилинади.

Студияга кирувчилар: актёрлик маҳорати (монолог, асарлардан парча — ёддан ўқиш, этюд), рақс ва ашуладан имтиҳон топширадилар.

Аризалар 1964 йил 15 январгача қабул қилинади. Аризани театр директори номига ёзиш ва қуйидаги ҳужжатларни қўшиб бериш лозим: таржимаи ҳол, етуклик аттестати, 3х4 сантиметр катталигида учта ва 6х9 сантиметр катталигида битта фотокарточка, ҳарбий хизматга муносабат ҳақида справка, соғлиғи ҳақида справка, турар жойдан справка. Паспорт шахсан кўрсатилади.

Кириш имтиҳонлари 15 январдан 30 январгача давом этади.

Ўқиш 1 февралдан бошланади.

Студиянинг адреси: Тошкент шаҳар, Маннон Уйғур кўчаси, 2-уй (Ҳамза номли театр биноси), телефон 4.33-33.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного, сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 2-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: редактор —29004. Редактор ўринбосари—25885. Масъул секретарь — 34808. Идеология бўлими —31936. Саноат ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 33786. Қурилиш ва партия ишлари бўлими 33786. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 26232. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 05818. ИНДЕКС 64695 Нашр. № Б 1664.